Poštnina plačana v gotovini.
Leto XXII., št. 166
Ljubljana, četrtek 17. julija 1941-XIX
Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24,
Inseratni oddelek: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—, za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Hudi boji vzhodno od Pskova

Nemška vojska je oddaljena od Leningrada samo še 150 km — Borba za estonsko glavno mesto Reval — Neprestani boji okoli Vitebska

Stockholm, 16. jul. d. **Med tremi glavnimi mesti, proti katerim napreduje nemška ofenziva, je trenutno Leningrad najbolj ogrožen in so se mu po zadnjih informacijah nemške čete, ki operirajo z baltiškega odseka, približale že na 150 km.** Po ogorčenih borbah vzhodno in severnovzhodno od Pskova so nemške čete prodrle sovjetske obrambne črte med Pskovom in jezerom Ilmen ter preko tega jezera prodrle že do železniške proge Leningrad—Moskva. Ta važna železniška zveza, ki jo je nemško letalstvo že ponovno bombardiralo, je sedaj bržkone že pretrgana tudi s kopnega. Nemške čete, ki prodirajo preko Ilmenskega jezera proti severu, so že v bližini važnega železniškega križišča Novgoroda, ako ga morda nemške čete medtem že niso zasedle. Nemški oddelki so torej tik poslednjega obrambnega pasu Leningrada. Sovjetsko mestno poveljništvo v Leningradu je izdalo proglas prebivalstvu, naj se dvigne k poslednjemu odporu. Po informacijah, ki so dospele v Stockholm, grade v Leningradu z vso naglico zasilne utrdbe in tudi že ulične barikade za primer, da se bo mesto branilo. Nemško-finske čete, ki prodirajo proti Leningradu s Karelske ožine, so ponovno napredovale, dasi je bil odpor tu zaradi močnih sovjetskih protisunkov znatno večji, kakor v frontnem pasu južno od Leningrada.

Na osrednjem bojišču, na področju pri Bobruisku, so sovjetske čete izvršile na 30 km širokem pasu nekaj močnih protinapadov ter so si z njimi nekoliko olajšale položaj, nezadržno pa napreduje nemška ofenziva severno odtod, zlasti onkraj železniške proge, ki drži od Vitebska proti jugu. Dasi se nemška ofenziva tu z vso naglico razvija in prodira proti Moskvi, vendar po zadnjih informacijah še ni dosegla Smolenska, ker utrjujejo Nemci tu svoje frontno zaledje, proti kateremu je sovjetsko vojno poveljništvo vrglo več svojih rezerv v bok sprednjim nemškim oddelkom z namenom, da razdvoji glavnino nemške vojske, ki operira na tem področju. Pri Vitebsku se borbe nadaljujejo z nezmanjšano silo.

Tudi v južnem delu srednjega odseka so nemški motorizirani oddelki prodrli dalje proti Kijevu in utegnejo biti sprednje nemške tankovske kolone sedaj oddaljene le še kakih 200 km od Kijeva. Tudi na tem odseku prehajajo sovjetske čete v neprestane protinapade, ki jim pa doslej ni uspelo zadržati nemškega napredovanja.

Na Baltiku se ta čas v ogorčenih borbah odloča usoda estonske prestolnice Revala (Tallina). Nemška letala mesto neprestano bombardirajo, da je kakor vsa bližnja okolica zavita v oblake črnega dima. Sovjetska posadka v Revalu je popolnoma obkoljena, vendar se še ogorčeno brani, oblasti pa so že pozvala prebivalstvo, kakor zmerom doslej, kadar je položaj kakega mesta postal kritičen, naj pričenja uničevati vse, kar se da. Verjetno je, da je v revalski luki več večjih sovjetskih transportnih parnikov, ki so pripravljeni za evakuacijo garnizije, vse pa kaže, da se nihče več ne bo mogel rešiti iz mesta, čegar usoda je že zapečatena.

Na finskem odseku vzhodne fronte borbe ta čas niso večjega obsega, izvzemši na kratkem odseku severozapadno od Ladoškega jezera, kjer finske čete dobro napredujejo.

Ob Ladoškem jezeru

Helsinki, 16. jul. d. Kakor javlja finsko vrhovno vojno poveljništvo dodatno k včerajšnjemu vojnemu poročilu, se operacije finskih čet proti sovjetskim četam severnozapadno od Ladoškega jezera razvijajo z veliko naglico. Finske čete so že dosegle mnoge za sovražnikovo oskrbo zelo važne črte ter jih zasedle. Okoliščine za nadaljnji razvoj operacij na tem področju se presojajo na merodajnem finskem mestu zelo optimistično. Z ostalih frontnih odsekov niso dospela nobena nova poročila. Okrog Hangöja je nadalje zelo aktivno delovanje topništva.

Helsinki, 16. jul. s. Finska agencija poroča, da so nemško-finske čete v ponedeljek na vzhodni finski fronti obkolile dva ruska bataljona, ki sta bila deloma uničena, deloma pa ujeta. Prav tako je bila uničena neka sovjetska topniška divizija v severnem odseku finske fronte.

Zaplenjeni avtomobili sovjetskih funkcijonarjev

Berlin, 16. jul. s. Oddelek nemške pehote je 13. julija presekal pot dolgi sovjetski koloni, ki bi bila morala ojačiti čete na odseku pri Pskovu ob Pejpuškem jezeru. Po kratki borbi so se Nemci polastili ruskih avtomobilov, med katerimi je bilo tudi precej luksuznih vozil, ki so po izpovedi šoferjev pripadali pobeglim sovjetskim funkcijonarjem.

Med Dvino in Dnjeprom

Berlin, 16. jul. d. Nemške čete prodirajo na odseku med Dvino in Dnjeprom še nadalje nevzdržno. Sovražni poskusi poslati ojačenja na bojišče so bili z velikimi izgubami odbiti. Prodor se nadaljuje na široki fronti. Pri Vitebsku je bilo v ponedeljek zopet ujetih več sto ruskih vojakov, ki so izpovedali, da tvorijo zadnje ostanke neke razbite sovjetske divizije.

Štirje vojaki uničili 15 sovražnih tankov

Berlin, 15. julija s. Kakor poroča nemška polslužbena agencija, je skupina težkih sovjetskih tankov vzhodno od Pejpuškega jezera napadla oddelek nemške pehote z boka. Neka nemška patrola, v kateri so bili neki podčastnik in trije vojaki, se je hladnokrvno približala sovjetskim tankom in jih napadla s kantami bencina, ki so bile opremljene z zažigalno vrvico ter z ročnimi granatami. Borba je trajala dve uri. 15 tankov je bilo uničenih, ostali so zbežali. Patrola se je znašla ponovno v kritičnem položaju. Vedno znova so jo sovjetski tanki obkolili in jo koncentrično obstreljevali. Podčastnik je bil ranjen, a je borbo vendarle nadaljeval. S svojimi ljudmi je napadal tank za tankom.

Kaznovani sovjetski oficirji

Berlin, 16. jul. d. Po izjavah, ki so jih dali sovjetski vojni ujetniki, zajeti od napredujočih nemških čet na baltiškem frontnem odseku, je bilo na ukaz sovjetskega vrhovnega vojnega poveljstva ustreljenih na tem področju 10 sovjetskih častnikov skupaj s svojim višjim poveljnikom, ki je bil obtožen, da je navzlic izrecnemu povelju generala Timošenka prezgodaj izpraznil postojanke, katere so držale njemu podrejene sovjetske čete. Sovjetsko vojno ministrstvo je namreč v posebnem povelju zagrozilo poveljujočim sovjetskim častnikom za vsak primer prezgodnjega odstopa z bojne črte s smrtno kaznijo.

Boji pri Polocku

Berlin, 16. jul. d. Po ogorčenih borbah na področju pri Polocku na vzhodnem bojišču je nemški bataljon pri prodiranju skozi Stalinovo obrambno črto osvojil tudi sovjetski bunker, ki je imel dva metra debele stene iz železa in betona. V tem bunkerju so nemški vojaki odkrili v stene vzidane jeklene omare, v katerih so bile spravljene listine s povelji raznih višjih sovjetskih poveljnikov, ki so poročali svojim poveljništvom o položaju na bojišču. V poročilu sovjetske divizije, ki je bilo med drugim odkrito v teh omarah in naslovljeno na višje poveljništvo, poudarja divizijski poveljnik, da so 12. julija cele skupine sovjetskih čet zaradi delovanja nemškega težkega topništva izpraznile svoje postojanke, ne da bi o tem obvestile svoja pristojna poveljništva. Poročilo pravi nadalje, da je to ravnanje sovjetskih čet, ki je v navzkrižju z vsemi osnovnimi pravili discipline, povzročilo zmedo v globlje ležečih sovjetskih postojankah, ki so bile na ta način izpostavljene nemškim napadom ter popolnemu uničenju. Na koncu tega poročila se bere, da se je zaradi sličnih pojavov nedisciplíniranosti zmanjšala odporna sila sovjetskih čet, ki je bila prvotno zelo dobra.

Kako so Nemci prekoračili Dnjepr

Uspešno nemško prodiranje kljub trdovratnemu odporu nasprotnika in terenskim težkočam

Berlin, 16. jul. u. Dopisnik tržaškega »Piccola« poroča:

Bolj ko so nemška uradna poročila kratka in skopa, bolj se razvija živahna fantazija občinstva. Že pred nekoliko dnevi so mnogi evropski listi javili kot izvršeno dejstvo zasedbo Smolenska in celo Leningrada. Drugi listi so zopet pisali, da je napredovanje Nemcev šlo preko vseh določenih ciljev. Ti komentatorji s preživahno domišljijo bi napravili bolje, ako bi molčali in čakali uradnih poročil, ki so vsekakor zelo ugodna, vendar pa so tudi previdna in kažejo, da je nemško napredovanje bolj počasno, kakor bi nekateri neučakanci hoteli. Davi se je na primer širila po vsem Berlinu vest, da je bil Leningrad že zaseden, in so to vest raznašali celo zelo vplivni krogi, vendar pa imajo nemške čete do Leningrada še lepo daljavo, kar so v ostalem brez ovinkov priznala tudi nemška uradna poročila. Ne glede na vse to pa so nemška uradna poročila zelo zadovoljiva. Tudi včerajšnje poročilo, ki javlja začetek ruskih operacij s par besedami, pravi, da nemško prodiranje zelo zadovoljivo napreduje, dasi ne z lahkoto. Danes je znano, da je bil ruski odpor zelo odločen in žilav ter na vsak način hujši, kakor ga je pričakovalo nemško vrhovno poveljništvo.

Obramba Stalinove črte je bila v resnici junaštvo prve vrste, ako pod to besedo razumemo osebne vrline in silovito odpornost. Prodor Stalinove črte ob Dnjepru po prekoračenju Berezine v osrednjem odseku na oni strani Dnjepra in proti Smolensku, kjer napravi reka velik zavoj proti jugu, je bil naravnost epičen dogodek in je nemške čete spravil v velike težkoče, vendar pa so Nemci te ovire, ki so se pokazale in ki so bile zelo trde, premagali v sijajnem zaletu. Stalinova črta sledi teku Dnjepra, ki je po velikosti tretja reka v Evropi. Po vsem ruskem ozemlju imajo reke, naj bodo že velike ali majhne, zelo široko strugo in njihovi bregovi so često zamočvirjeni, polni mlak in bar, zaraslih z bičjem. Prehod preko takega terena je vedno zelo opasen.

Rusi so se pri svoji obrambi močno zanašali na to učinkovito oviro, ki jim je tudi v resnici dobro služila. V središču napada se je po vsej verjetnosti lahko sklepalo, da bodo Nemci poskušali prekoračiti reko, ker so takoj na levem bregu ceste, ki vodijo v Smolensk in Moskvo, zgradili Rusi kot izpopolnitev Stalinove črte izredno močne utrdbe v zemlji. Nemško letalsko izvidništvo je dokazalo, da je bil napad na tej točki popolnoma nemogoč, vendar so nekatere izvidnice prav posebno smelih vojakov skušale ponoči in podnevi prekoračiti reko, toda niso uspele.

Tedaj je nemško vrhovno poveljništvo sklenilo obiti postojanke po novem načrtu in napasti sovražnika na točki, kjer tega ni pričakoval. Nemško vrhovno poveljništvo si je v ta namen izbralo točko na reki, kjer je široka skoraj 5 kilometrov, kjer so na obeh bregovih obsežna močvirja in kamor ne drži niti cesta niti kaka druga pot. Na tej točki boljševiki niso mogli pričakovati, da bi nemški bojni vozovi poskušali prehod, ker bi se znašli na mehkem terenu ter bi bili brezpogojno izgubljeni.

Priprava za napad je bila skrbna do najmanjših podrobnosti. Vzdolž desnega brega, ki so ga Nemci že zasedli, je bilo postavljeno močno topništvo, ki je streljalo neredno, da ne bi pokazalo pravega namena. Ob določenem času se je obstreljevanje še ojačilo in sovražne topniške postojanke ter strojniška gnezda na drugem bregu so bila popolnoma uničena. Tedaj so nemške udarniške čete s pnevmatičnimi čolni v popolni tišini prodrle preko reke ter napadle sovražnikove položaje. Posadka se je prestrašila ter se predala napadalcem. S tem je bila osvojena prva ped zemlje, kjer so Nemci začeli graditi utrjeno mostišče. Pionirji in nadaljnje čete udarnikov so nato prekoračile reko, dočim so pontonirji gradili most preko reke. Tako je bilo mostišče zavarovano, toda šele po hudi borbi, v kateri so se Rusi branili z izredno žilavostjo. Kmalu nato ali morda celo istočasno so nemške čete prekoračile reko ter so se trdno ustanovile na drugem bregu in tako močno razširile vrzel. (Piccolo.)

Proti Kijevu

Bern, 16. jul. ir. Iz Moskve prihajajo dramatična poročila o položaju na bojišču. Po ruskih informacijah je Kijev resno ogrožen od nemško-rumunske vojske, ki se naglo približuje. V Moskvi so zelo zaskrbljeni zaradi položaja in namigavajo, da je v prihodnjih 24 urah pričakovati slabih vesti.

Druga poročila javljajo, da nemško - finske čete stalno napredujejo proti Leningradu.

Upori v Ukrajini

Carigrad, 16. jul. ir. Po turških informacijah so baje v Ukrajini izbruhnili resni nemiri. Ta poročila pravijo, da se je prebivalstvo uprlo proti sovjetski vojski in oblastem. Podrobnosti o uporu še niso znane, toda v Ankari izjavljajo, da je zavzel upor že širši obseg.

Boji v zraku

Berlin, 16. julija. s. **Stalni uspehi, ki so jih zadnje dni dosegle nemške čete potem, ko so prebile Stalinovo črto, se po zaslugi nemškega letalstva še nadalje razvijajo. Letalstvo je napadlo, bombardiralo in razpršilo sovražne čete na begu. Na odseku med Črnikovom in Brjanskom so bile z bombami vseh kalibrov zadete železniške proge, kolodvor in depoziti lokomotiv. Samo 14. jul. je bilo uničenih 23 lokomotiv nad 1000 vagonov in dva oklopna vlaka. Vzhodno od Gomela so nemška bojna letala presenetila zbirališča sovražnih čet in motorizirane kolone, ki so bile razpršene in napadene s strelnim orožjem. Sovjetske čete so pretrpele zelo težke izgube.**

Berlin, 16. jul. s. DNB poroča, da so nemške letalske sile prizadejale sovjetski vojske nadaljnje hude izgube. V zadnjih 24 urah so sestrelile 24 sovjetskih letal, nadaljnjih 150 pa so uničile na posameznih letališčih. Nemci so izgubili le 9 aparatov. Doslej je bilo sestreljenih ali uničenih skupno 7182 ruskih letal.

Skupine nemških letal so bombardirale tudi važne vojaške objekte, oskrbovalne naprave in prometne zveze ter so učinkovito posegale v borbo na kopnem. Samo na področju pri Smolensku so v nekaj urah razdejale 33 tankov in 500 drugih motornih vozil. Izločile so iz borbe veliko število strojnic. Nemški bombniki so bombardirali cesto Smolensk—Moskva in železniško progo v tej smeri. Razdejanih je bilo več železniških postaj.

Žrtve v Ploestiju

Bukarešta, 16. julija s. V nekem poročilu se navaja, da so bile pri sovjetskem bombardiranju Ploestija v nedeljo zvečer ubite 3 osebe, ranjenih pa je bilo nekaj civilistov in vojakov. Nekaj bomb je zadelo tri rezervoarje za petrolej. Nemški lovci, ki so se takoj dvignili, so sestrelili 4 od šestih sovjetskih letal.

Letalski napadi na Tobruk

Smel napad na angleške čete pri Uolchefitu v vzhodni Afriki

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil 16. julija naslednje 406. vojno poročilo:

V severni Afriki so v Tobruku italijanska in nemška letala znova bombardirala trdnjavske naprave, baterije in pristaniške naprave. Druge nemške letalske edinice so napadle bližnja letališča sovražnika.

Sovražnik je izvršil letalske napade na nekaj krajev Cirenaike. V okolici Bardije je obramba sestrelila eno angleško letalo.

V vzhodni Afriki je 13. julija naša kolona nacionalnih čet iz hrabre posadke v Uolchefitu izvršila smel napad proti sovražnim vrstam ter je na sijajen način zlomila odpor sovražnika, čigar oddelki so bili pognani v beg. Dne 14. julija so kolonijalni oddelki iste posadke v Uolchefitu napadli indijske edinice ter so jih pregnali z njihovih postojank.

Nemško vojno poročilo

Ugoden potek operacij na vzhodu — Odbiti sovjetski protinapadi

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 16. jul. Vrhovno vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu potekajo operacije tudi nadalje ugodno. Na več krajih so bili obupni sovjetski protinapadi odbiti s krvavimi izgubami za sovražnika.

V boju proti Angliji je letalstvo vzhodno od New Castla hudo poškodovalo dve veliki trgovski ladji. Bojna letala so zadnjo noč bombardirala pristaniške naprave v Margateu.

Sovražnik je zadnjo noč s slabimi silami odvrgel manjše število razdiralnih in zažigalnih bomb nad zapadno Nemčijo. Nočni lovci so sestrelili 3 izmed napadajočih angleških bojnih letal.

Kakor je bilo javljeno že v posebnem poročilu, je podpolkovnik Mölders, poveljnik letalske eskadrile, sestrelil včeraj 5 nadaljnjih sovjetskih letal in izvojeval s tem v tej vojni svojo 101. zmago v zraku.

Ogromne vojaške sile v spopadu

Stockholm, 16. jul. u. Švedski vojaški strokovnjak, polkovnik Bratt, podaja v tukajšnjih listih kratko presojo o položaju na sovjetsko-nemški fronti, ki je sicer nekoliko zapoznela in so jo dogodki v tem že prehiteli, vendar pa je še vedno dovolj zanimiva. Bratt misli, da so Rusi prvotno v severnem in srednjem delu fronte imeli za borbo pripravljenih 170 linijskih in rezervnih divizij. Tej sili je treba dodati še nadaljnjih 100 divizij za operacije na ostalih delih bojišča, ter približno 50 divizij, ki so bile mobilizirane v vojaških okrožjih v notranjosti. Od prvih 170 divizij, pravi Bratt, jih je bilo v dvojni bitki pri Bialystoku in Minsku uničenih 30, nadaljnjih 20 divizij pa je bilo v boju takisto zelo prizadetih, da v sedanjem trenutku bojev ne prihajajo več v poštev kot polnovredne čete.

Na finsko-karelski meji stoji po Brattovi cenitvi najmanj 20 divizij, ki jih veže nemško-finska ofenziva. Po vsem tem bi bilo tedaj na razpolago ruskemu vrhovnemu poveljništvu še 100 divizij, ki se bojujejo deloma pred Stalinovo črto, deloma pa že v njej sami. Rusi upajo, pravi imenovani polkovnik, da bodo morda vsaj polovico teh divizij, ki so v vojaškem pogledu zelo visoke vrednosti, umaknili za Stalinovo črto ter s tem napravili nove armijske rezerve. Po vsej priliki bo rusko vrhovno poveljništvo napravilo take rezerve v odsekih severno od Pskova, severno in južno od Smolenska ter jugovzhodno Pripetskih močvirij, kakor tudi v Ukrajini.

Kakovost teritorialnih divizij nedvomno ni enaka bojni sposobnosti elitnih čet, ki so bile doslej v boju. Sovjetska zveza lahko zbere približno 100 teritorialnih divizij, vendar jih bo zaradi težkih prometnih okoliščin spravila na bojišče lahko komaj polovico. Razen omenjenih čet ima Rusija na razpolago še 150 divizij in znatne množice konjenice ter čet drugih vrst orožja, ki pa seveda ne morejo priti v polni meri v poštev za boj na zapadni fronti, ker jih država potrebuje na Kavkazu, na Daljnem vzhodu in drugod.

Silo Nemcev in njihovih finskih, madžarskih, slovaških in rumunskih zaveznikov ceni polkovnik Bratt na približno 250 divizij, izmed katerih pa jih je bilo vsaj 25 v dosedanjih bojih močno prizadetih. Te divizije potrebujejo nujno temeljite reorganizacije. Ako se nemško prodiranje v zadnjem času ni moglo razvijati tako naglo, je vzrok okoliščina, da velike množice pehote le polagoma premagujejo velike razdalje, ki so jih udarne motorizirane čete prebrzele v zelo kratkem času.

Odlikovani katoliški duhovniki

Berlin, 16. jul. s. V bojih na vzhodni fronti so se člani nemške katoliške duhovščine odlikovali takisto kakor v teku bojev v Grčiji in Jugoslaviji. V teku treh vojn je bilo 27 katoliških kaplanov nemške vojske odlikovanih z Železnim križem II. razreda, 4 pa so prejeli isto odlikovanje I. razreda. Med zasedbo Krete so se trije katoliški vojaški kaplani in trije protestantski pastorji vrgli s padali iz letal, da so prinesli duhovno pomoč ranjencem. Dva duhovnika sta pri tej priliki umrla junaške smrti. Iz vojaških krogov tudi sporočajo, da je 47 patrov raznih katoliških redov, ki so stopili kot prostovoljci v vojaško zdravstveno službo, prejelo odlikovanje za vojaške vrline. Med njimi jih je bilo 13 odlikovanih za posebne zasluge.

Poostrena zatemnitev na Madžarskem

Budimpešta, 16. julija. s. Vojni minister je izdal dekret, s katerim se spremene odredbe, ki se tičejo zatemnjevanja v zapadnem področju Madžarske. Ukrep velja tudi za Budimpešto. Od snoči dalje so bile pogašene vse luči na odprtem v teh predelih dežele ob 23. uri.

Poveljnik španskih prostovoljcev v Berlinu

Berlin, 16. jul. d. V Berlin je prispel danes poveljnik španske prostovoljske divizije, določene za borbo na vzhodni fronti, general Munoz Grande. V njegovem spremstvu je prispel tudi šef generalnega štaba prostovoljske divizije, polkovnik Troncoso. Španskima vojaškima dostojanstvenikoma je bil v Berlinu prirejen prisrčen sprejem, pri katerem so bili navzoči mnogi nemški visoki vojaški poveljniki.

Hrvatski ekspedicijski zbor na poti v Rusijo

Zagreb, 16. jul. (Velebit). Včeraj popoldne je odpotovala iz Zagreba v Nemčijo prva skupina hrvatskih prostovoljcev v vojno proti Sovjetski Rusiji. To je hrvatski letalski polk pod vodstvom polkovnika Ivana Mraka z vsemi častniki, podčastniki, letalci, mehaniki in moštvom protiletalskega topništva. Pred odhodom iz vojašnice na Maksimirski cesti je pozdravil polk poveljnik hrvatskega letalstva polkovnik Vladimir Hren. Nato je krenil polk z godbo na čelu preko mestnih ulic na kolodvor, kjer se je od hrvatskih letalcev poslovil vojskovodja Slavko Kvaternik, ki so ga spremljali visoki predstavniki italijanske, nemške in hrvatske vojske. Ob 16. je odpeljal vlak z letalci v Nemčijo.

Sovjetske intrige

Carigrad, 16. jul. s. Turški list »Vatan« odgovarja sovjetski agenciji, ki je razširila vest, češ da Bolgarija utrjuje svojo mejo nasproti Turčiji pod vodstvom nemških inženjerjev in da znova mobilizira, ter pravi, da gre zgolj za tendenčne vesti, ki naj bi skalile dobre odnose med Turčijo in Bolgarijo.

Vpliv „Stalinove črte“ na ameriško prebivalstvo

Washington, 16. jul. s. Ameriška revija »Broadcasting« poroča, da je predsednik zveznega urada za radijske oddaje v Zedinjenih državah povabil k sebi vse komentatorje raznih oddajnih postaj ter jim sporočil, naj se izogibajo besede »Stalinova črta« v svojih komentarjih o vojnih dogodkih na vzhodni fronti. S to besedo bi se namreč mogel napraviti najslabši vtis na moralo ameriškega naroda v primeru, če bi nemške čete prodrle to črto.

Zahteve ameriških mornarjev

Seeatle, 16. jul. d. V glavni ameriški luki Seeatle na pacifični obali, od koder gre mnogo ameriških ladij proti sibirskim lukam na Daljnem Vzhodu, so ameriški mornarji po svojih strokovnih organizacijah zahtevali doklado po 500 dolarjev za vsako vožnjo v sovjetsko luko Vladivostok. Delavstvo utemeljuje svojo zahtevo s pripombo, da so bili ameriški mornarji v sovjetskih lukah že ponovno izpostavljeni šikanam sovjetskih oblasti. Razen tega navajajo, da Sovjetska zveza v zadnjem času tako pogosto menjava svoje politične zveze, da ni mogoče v naprej vedeti, ali bo še v prijateljskih odnosih z Zedinjenimi državami, ko bo ta ali ona ameriška ladja pristala v kateri izmed sovjetskih luk na Daljnem Vzhodu. Mornarji navajajo nadalje, da bi bila potrebna primerna jamstva, da sovjetske oblasti ne bi mogle pošiljati ameriških mornarjev v koncentracijska taborišča, kar se je že večkrat pripetilo. Kakor doznava agencija Ass. Press, je American Trading Co. že odobrila zahtevano doklado na plačo mornarjem, ki potujejo v Sovjetsko zvezo z ladjo »American Star«.

Vojna na morju

Rim, 16. jul. ir. Kakor javljajo iz Londona, je objavila angleška admiraliteta, da iz vojaških razlogov do nadaljnjega ne bo objavila ladijskih izgub za pretekli mesec.

Dragocen knjižni dar Eksc. Vis. Komisarja

Ljubljana, 16. julija.

Že ponovno smo imeli priliko našo javnost obveščati o velikodušnih italijanskih knjižnih darovih, ki so jih bile deležne razne naše prosvetne ustanove, zlasti univerzitetna knjižnica.

Sedaj ima ta naša prva javna knjižnica vnovič prijetno dolžnost, da se iskreno zahvali Eksc. Vis. Komisarju za njegov bogato izbrani knjižni dar. So to publikacije Italijanske Akademije, in sicer njej prideljenega »Narodnega središča za študij Rinascimenta« v Firenzi in nekaj del znanega pisatelja Giovannija Papinija, odličnega sotrudnika te ustanove. Prejeli smo vse doslej izišle številke revije »La Rinascita«, ki jo vodi G. Papini, a urejuje Ett. Allodoli, sedaj že v četrtem letniku. Revija je posvečena problemom one velike dobe italijanske zgodovine in kulture, ki sega od Petrarke do Michelangiola in ki je dala evropski omiki nov obraz.

Od samostojnih spisov, ki jih izdaja gornja ustanova, smo dobili, in sicer v numeriranih eksemplarih, »Poezije Giuliano da Medicija« (izdal G. Fatini, 1939), delo »Glasbene slovesnosti v Firenzi medicejske dobe« (izdal F. Ghisi, 1939), »Pisma Cosima I. de' Medici« (izdal G. Spini, 1940), po R. Paoliju oskrbljeni prevod velikega H. Woelfflinovega dela »Klasična umetnost Rinascimenta« (1941) in G. Cammelijevo študijo o bizantinskem učenjaku Manuelu Chrysolarasu, enemu izmed začetnikov humanizma v Italiji (1941). Te publikacije primerno dopolnjuje »Medicejska bibliografija«, ki jo je sestavil S. Camerani (1940). Lepemu daru se pridružuje še G. Papinijeva znana »Zgodovina Kristusa« (Storia di Cristo, 10. izd. 1933) in zbirka esejev »Italia mia« (nova izd. 1939), oboje z lastnoročnim podpisom avtorjevim.

Roosevelt sili v vojno

Izzval bi rad izbruh sovražnosti v okoliščinah, da bi smatral svet Zedinjene države za napadene

Berlin, 16. jul. d. List »Diplomatisch-politische Korrespondenz«, ki ima tesne stike z nemškim zunanjim ministrstvom, v današnji številki ostro osvetljuje načrtno politiko predsednika Roosevelta, ki si prizadeva na vsak način pognati Zedinjene države v vojno. List piše med drugim: »Popolnoma javno že v Washingtonu izjavljajo znani politiki, kakor je na primer Wendell Willkie, da je Roosevelt sprejel tajne obveznosti napram Angliji in sicer v smislu sodelovanja vojnih mornaric obeh držav, kakor tudi drugih oboroženih posegov na evropsko področje. Preko tega so bile določeni celo že gotovi pogoji, pod katerimi hoče Roosevelt izzvati izbruh sovražnosti. Edina skrb predsednika Roosevelta v tej intrigi je ta, kako urediti, da bi Amerika navzlic od Roosevelta izzivanih vojaških incidentov veljala za napadeno državo. Roosevelt popolnoma dobro ve, zakaj mu je potrebno z vsemi sredstvi vzdrževati fikcijo, da se izkaže Amerika za napadeno. On dobro ve, da je še pred pičlim letom dni svojemu lastnemu narodu obljubil, da bo za vsako ceno ohranil Zedinjene države izven vojne. Roosevelt, ki je že prej celo vrsto evropskih držav pahnil s svojim hujskanjem v vojni poraz, je sedaj na tem, da tudi še ameriški narod v družbi z boljševiki popelje v vojno.

Washington, 16. jul. d. Wendel Willkie je izjavil svojim ožjim zaupnikom, da mu je predsednik Roosevelt ponovno potrdil, da imajo vojne ladje Zedinjenih držav nalog streljati proti vsaki nemški vojni ladji, ki bi se jim približala. Willkie je dejal, da je Roosevelt trdno odločen, da na ta način izzove vojno z Nemčijo. Šele po izbruhu sovražnosti bi obvestil Roosevelt kongres, ki bi bil na ta način postavljen pred gotovo dejstvo.

New York, 16. jul. d. Kakor poroča »Ass. Press«, je 83-letni senator Glass predlagal, naj se nevtralnostni zakon takoj ukine, češ, da bi ukinitev prispevala k zagotovitvi svobode morij. Glass je izrazil mnenje, da bi s takim korakom Zedinjene države zagotovile dobave vojnega materiala Angliji.

Ameriški pohlep po portugalski posesti

Berlin, 16. jul. d. Na konferenci tiska je Rooseveltov podtajnik za zunanje zadeve Welles zopet podal izzivalne izjave. Potem, ko je še nedavno ameriška vlada sporočila portugalski vladi, da ne namerava zasesti nobenega dela portugalskega ozemlja, je Welles v svoji izjavi ta zagotovila zopet umaknil. Na vprašanje novinarjev glede Azorov in Kapverdskih otokov je namreč Welles enostavno opozoril na Rooseveltovo izjavo glede Islanda. Dejal je, da je predsednik Roosevelt že tedaj zagotovil, da je za Zedinjene države važno, če so vse predpostojanke Amerike v prijateljskih rokah. Welles je nadalje zagotavljal, da sicer Zedinjene države nimajo agresivnih namenov proti portugalskemu ozemlju, opozoril pa je, da se politika Zedinjenih držav ravna po nespremenljivih pravicah samoobrambe

Iz te Wellesove izjave je torej razvidno, da smatrajo Zedinjene države portugalske posesti na Atlantiku kot svoje sprednje strateške postojanke. Tako pojmovanje predstavlja grožnjo proti Portugalski. To je novo Rooseveltovo izzivanje v interesu politike, ki jo že več mesecev vodi njegova vlada. Roosevelt očividno smatra, da lahko po volji zanika vse mednarodne pravice, Roosevelt meni, da razveljavlja razširjeni pojem varnosti Zedinjenih držav vse druge mednarodne obveznosti. Evropa bo gotovo nastopila proti takemu stališču. V mednarodnih odnošajih je vsekakor nekaj novega, da smatra neka država ozemlje, ki je 6000 km oddaljeno od njenih mej, kot svoje strateške postojanke.

Bern, 16. jul. d. Kakor poročajo iz Lizbone so se včeraj in danes vkrcale na ladje prve portugalske čete, določene za novoustanovljene posadke na Azorskih otokih. Za sedaj bodo prepeljanina Azore večji kontingenti pehote in mehaniziranih čet.

Podaljšanje vojaške službe

New York, 16. jul. d. Kakor poročajo iz Washingtona, je šef ameriškega generalnega štaba Marshall včeraj izjavil, da bo kongres moral dovoliti podaljšanje aktivnega vojaškega službovanja preko enega leta, ker bo v nasprotnem primeru ameriška vojska še letos zmanjšana za dve tretjini dobro izvežbanega moštva ter za tri četrtine svojega treniranega častniškega štaba.

Izredni ukrepi za promet v ameriških lukah

Washington, 16. jul. d. Predsednik Roosevelt je podpisal zakon, ki daje mornariškim oblastem pravico, da urejajo vso plovbo in kretanje ameriških in tujih ladij v ameriških pristaniščih. Na podlagi novega zakona imajo mornariške oblasti pravico določati prednost glede vkrcavanja in izkrcavanja blaga.

Prepoved izvoza surovin iz Mehike

Mexico, 16. jul. d. V smislu gospodarskih razgovorov med Mehiko in Zedinjenimi državami je mehiški predsednik Camacio zabranil izvoz vseh surovin, ki so važne za ameriško vojno produkcijo. Dovoljeno je odslej izvažati te surovine samo v Zedinjene države.

Odpor proti angleški propagandi v Ameriki

New York, 16. jul. d. Kakor poroča »Newyorker Journal American« iz Washingtona, je vzbudila v mnogih krogih ameriške prestolnice silno nevoljo in mnogostranske kritike izjava člana angleškega parlamenta Wedgewoodsa v nekem govoru v Bostonu, da se Amerika ne bi smela več obotavljati, ko v resnici tiči že tako globoko v vojni. Izolacionistični krogi s senatorjem Wheelerjem na čelu zahtevajo sedaj v senatu strogo preiskavo nad dosedanjo britansko propagando v Zedinjenih državah ter zlasti obsojajo brezobzirnost člana angleškega parlamenta glede metod, ki se jih Angleži poslužujejo z namenom, spraviti Ameriko v vojno. Senator Wheeler je izjavil, da je prav tipično za Anglijo, kako hoče dobiti sedaj poleg ameriškega zlata tudi še ameriško vojaštvo. Anglija je že od nekdaj ravnala tako, da so se drugi borili zanjo.

Republikanski poslanec Shafer je posebno ostro ožigosal Weedgewoodsovo izjavo, da primanjkuje ameriškemu kongresu razumnosti. Shafer je izjavil, da je pač najpametnejše izmed vsega, kar je ameriški kongres storil v zadnjih osmih letih, to, da poizkuša okraniti Zedinjene države izven vojne. Izjava angleškega parlamentarca, da Amerika že tiči v vojni, je zmotna, ker Amerika vojne ne mara. Amerika je že dovolj storila za Anglijo, ko je žrtvovala milijarde za angleško vojno, ne glede na to, da s tem riskira bankrot lastne zemlje.

Tudi senatorja Nye in Coby sta ostro ožigosala Weedgewoodsova izvajanja, na drugi strani pa je načelnik »Ameriške importne in eksportne banke« George Peek direktno obtožil angleškega parlamentarca zlorabe ameriške gostoljubnosti. Pacifistična organizacija »Americanism defence league« odgovarja Weedgewoodsu, da je najmanj 80 odst. ameriškega naroda mnenja, da sedanja vojna ni vojna Amerike.

Prevratniški proces v Zedinjenih državah

Washington, 16. jul. d. Včeraj je bilo pred vrhovno zvezno sodišče postavljenih večje število ljudi, ki so obtoženi zarote proti Zedinjenim državam. Vsi obtoženci so člani ameriške socialistične delavske stranke. V krogih, ki so blizu vrhovnemu zveznemu sodišču, označujejo afero, ki se bo obravnavala, kot največjo zaroto proti varnosti ameriške države, ki jo pomni zgodovina Zedinjenih držav. Podatki iz obtožnice navajajo, da so obtoženci nakupovali orožje in municijo z namenom, da bi ameriško delavstvo organizirali v vojaške edinice, ki bi nato poizkusile izvršiti državni prevrat. Najbolj očitno je bilo delovanje teh subverzivnih elementov v mestih Minneapolis, St. Paul, Chicago, New York in mnogih drugih mestih v državah Illinois in New York. Med obtoženci je tudi Caroll Bobbs, generalni tajnik socialistične delavske stranke.

Stavka v jeklarnah

New York, 16. jul. d. Kakor poročajo iz Detroita je včeraj izbruhnila stavka v velikih jeklarnah družbe »Great Lakes Steel«. 8000 delavcev je ostalo brez posla. Tovarna je delala izključno le za ameriško vojno industrijo. Zaradi stavke v tej tovarni bo vsekakor zastalo tudi delo v sosednih jeklarnah, ki so bile na dobavo polizdelkov navezane na matično podjetje.

Eksplozija v ameriški tvornici municije

New York, 16. jul. d. Kakor poročajo iz mesta Soutaction v državi Massachussetts, je včeraj nastala v smodnišnici znanih municijskih tovarn »American Cyanamid Co« huda eksplozija. Velike zaloge črnega smodnika so zletele v zrak. Izbruhnil je velik požar, ki pa ga je v poslednjem trenutku uspelo omejiti tako, da druga tovarniška poslopja niso bila prizadeta.

Odhod ameriških konzulov iz Italije

New York, 16. jul. d. Kakor poročajo iz Rima, so včeraj vsi ameriški konzuli, ki so delovali na področju Italije, zapustili Rim ter odpotovali preko Lizbone v Zedinjene države.

Po informacijah iz ameriških vladnih krogov je ameriško zunanje ministrstvo izmed vseh italijanskih konzulov na področju Zedinjenih držav dovolilo še nadaljnje bivanje na svojem službenem mestu samo konzulu Otolaniju v mestu Forth Worth v državi Texas in sicer zaradi visoke starosti 72 let in zaradi tega, ker že 47 let vzdržema živi v Ameriki.

New York, 16. jul. s. Parnik »West Point«, na katerega so se vkrcali italijanski in nemški konzuli s svojim osebjem, je dvignil proti mraku sidro v newyorškem pristanišču. V luki je bilo veliko število policijskih agentov, ki so poskrbeli, da se ni mogel nihče, ki ni bil vpisan v seznam potnikov, približati ladji. Dejstvo je, da so se bali manifestacij za osne države, ki so jih morale newyorške oblasti na vsak način preprečiti. Kakor hitro se je kdo vkrcal, ni smel več zapustiti ladje, da bi se poslovil od prijateljev. Znanim novinarjem, ki so prišli z raznih krajev, je bil dovoljen pristop samo pri vhodu pomorske postaje. Tudi fotografom je bilo prepovedano približati se parniku. Policija je posebno ostro nastopila proti italijanskim in nemškim dopisnikom, ki niso smeli niti govoriti s potniki. Samo italijanski poslanik se je mogel v družbi nemškega diplomatskega predstavnika približati italijanskim in nemškim konzulom ter njihovim družinam. Velika množica Italijanov in Nemcev, ki se je zbrala pred pomorsko postajo, je kljub pristranskemu vedenju policije ostala mirna. Parniku »West Point« poveljuje kapitan ameriške vojne mornarice Kelley, ki mu pomaga v službi trgovski kapitan Steadmann. Moštvo na ladji tvorijo mornarji ameriške vojne mornarice.

Letalski boji na zapadu

Stockholm, 16. jul. d. Kakor poročajo iz Londona, je bila aktivnost nemškega letalstva nad Veliko Britanijo preteklo noč manjšega obsega. Po doslej zbranih podatkih britanskega letalskega ministrstva je eno samo nemško letalo bombardiralo neki kraj ob obali jugovzhodne Anglije. Povzročene je bilo nekaj gmotne škode in je napad zahteval manjše število človeških žrtev.

Britanska letala so po poročilu letalskega ministrstva preteklo noč napadla nekaj predelov v zapadni Nemčiji.

San Sebastian, 16. jul. ir. Uradno poročilo iz Londona javlja, da so sovražna letala tudi preteklo noč napadla obalne predele Anglije. Bombe so bile vržene predvsem na neki kraj v južnovzhodni Angliji. Povzročena je bila škoda in žrtve.

Berlin, 16. jul. d. V noči na sredo so prodrla britanska letala v krajših poletih nad industrijska okrožja v Porenju in Westfaliji. Kakor javljajo davi s pristojnega mesta, so bila britanska letala zaradi dobro merjenega ognja nemškega protiletalskega topništva razpršena že takoj pri prihodu nad nemško ozemlje ter so le na redke kraje odvrgla manjše število rušilnih in zažigalnih bomb. Povzročena je bila le gmotna škoda omejenega obsega.

Berlin, 16. jul. d. Po dodatnih informacijah je bilo v okviru napadov angleškega letalstva na Nemčijo v noči na 15. julija sestreljenih 9 letal in ne samo 7, kakor je bilo včeraj javljeno v prvem uradnem poročilu. Ugotovili so, da se je neko nadaljnje angleško letalo, ki so ga zasledovali lovci, zrušilo v morje v Rokavskem prelivu, medtem ko je neko drugo prav tako zasledovano letalo padlo v plamenih na tla še na kopnem.

Berlin, 16. jul. (DNB). Na podlagi podatkov, ki so jih dali na razpolago katoliški cerkveni krogi v zapadni Nemčiji, se ceni škoda, ki so jo povzročila bombardiranja britanskega letalstva, na cerkvah in bolnišnicah na tem področju približno na 1.200.000 mark. V to vsoto niso všteti razni versko-obredni predmeti, ki predstavljajo po večini zelo veliko vrednost, ker so izdelani iz dragih kovin. Razen tega ne vsebujejo ti podatki mnogoštevilnih, na cerkvenih poslopjih povzročenih manjših poškodb, ki bodisi še niso bile ocenjene, bodisi ne prijavljene na pristojnih mestih.

De Valera o irski nevtralnosti

Irska je pripravljena braniti svojo nevtralnost z vsemi razpoložljivimi sredstvi

Dublin, 16. julija. s. Predsednik De Valera je v svojem govoru v irskem parlamentu branil ministra Aikena ter je med drugim rekel, da nevarnosti, ki pretijo narodu tako s stališča agresije kakor s stališča notranjih težav, niso majhne. Odvračal je obtožbo, češ da je zlorabil pooblastila, ki jih je prejel l. 1939 ter je pojasnil svoj težaven položaj glede na razne politične skupine. Med temi skupinami, je izjavil, je množica naroda, ki strogo zastopa nacionalno politiko, prav tako pa politiko vlade. Irska nevtralnost je organizirana z razpoložljivimi sredstvi pred vsakim napadom, pa naj pride od katere koli strani. To je splošna deklaracija, je pripomnil De Valera, ki se tiče vseh vojujočih se strank. Zato ne moremo razumeti, kaj naj bi pomenilo, ako izven Irske, n. pr. v Angliji ali Ameriki, mislijo drugače o nas.

Ameriški strokovni delavci na Irskem

New York, 16. jul. d. Kakor poroča dopisnik ameriške agencije United Press, Harry Percy, iz Irske, je dospelo v več krajev Irske večje število ameriških strokovnih delavcev, ki pa sedaj še niso zaposleni, čeprav sprejemajo zelo visoke tedenske mezde, ki znašajo v posameznih primerih nad 100 dolarjev. Kolikor je bilo mogoče zvedeti je to ameriško delavstvo najela britanska vlada in sicer za delo na raznih objektih, katerih gradnja je nameravana v severni Irski. Material za te gradnje pa še ni dospel in zato je delavstvo brez posla. Med strokovnimi ameriškimi delavci je mnogo varilcev, instalaterjev, potapljačev, razstreljevalcev, razen tega pa tudi mnogo delavcev specialistov za težaška dela v kesonih, s pomočjo katerih se grade objekti pod vodo. Ameriški delavci se pritožujejo nad nezadostno preskrbo. Mnogi med njimi izjavljajo, da so podpisali pogodbe, ne da bi vedeli, kje in pri kakšnih delih bodo zaposleni. Informator ameriške agencije ne navaja, ali so mogoče to prve skupine delavcev, ki naj bi bile zaposlene pri gradnji ameriških oporišč na Irskem, o kateri se zadnje čase mnogo razpravlja.

Gospodarstvo

Razvojne možnosti v lesni stroki

obilni meri na razpolago v Ljubljanski pokrajini. Zato je naravno, da se bo bodoči gospodarski razvoj Ljubljanske pokrajine naslanjal predvsem na to surovino. Lesna stroka ima v naših krajih brez dvoma še veliko bodočnost, to tembolj ker pridobiva les kot surovina rastoči pomen v sodobnem gospodarstvu. To potrjuje zlasti v zadnjem desetletju razvoj industrijskih panog v vsej Evropi. Pri tem ne smemo misliti samo na tehnično predelavo lesa, temveč zlasti na kemično predelavo, kjer so še znatno neizkoriščene možnosti.

Najpomembnejši način kemičnega izkoriščanja lesa je izdelovanje celuloze in papirja. Potrošnja celuloze se je v zadnjih letih ogromno povečala, ne toliko zaradi rastoče potrošnje papirja, kakor zaradi predelave celuloze v umetna tekstilna vlakna, med katerima sta umetna svila in celulozna volna najvažnejša predstavnika. Razvoj na tem področju pa še daleč ni zaključen, saj se ustvarjajo vedno nove izboljšane vrste umetnih vlaken, pri katerih je uspelo doseči lastnost naravnih vlaken, deloma pa te lastnosti celo nadkriliti. Na osnovi lesa kot surovine ustvarjajo vedno nove umetne snovi, ki spričo svojih odličnih lastnosti naglo izpodrivajo naravne ali druge snovi.

Tudi v produkciji celuloze je bil zabeležen v zadnjih letih velik napredek. Pri predelavi lesa v celulozo ima pridobljena celuloza 50 odst. prvotne teže lesa, druga polovica pa je doslej predstavljala odpadek v obliki odtočnih lužil. Danes je možno iz teh lužil pridobivati nove važne surovine odnosno izkoristiti znaten del lesnega odpadka v teh lužilih, ki je prej z odtočnimi vodami onečiščal potoke in reke. Ta odpadek se danes v vedno večji meri uporablja za izdelovanje gorilnega špirita in kot izhodišče za celo vrsto važnih tehničnih surovin zlasti za izdelovanje smol in lakov. Tako pridobljeni etilni alkohol se koristno uporablja za izdelovanje sintetičnega kavčuka.

Tako pridobiva les kot surovina v zvezi z racionalnimi metodami izkoriščenja vedno večji pomen. Važna je tudi predelava lesa s suho destilacijo, pri čemer se dobe važni proizvodi, kakor kisova kislina, lesni katran, katranovo olje in končno oglje. Z nadaljnjo destilacijo katranovih olj pa se lahko pridobivajo drugi važni proizvodi, zlasti lesno terpentinovo olje.

Velika bodočnost pa se obeta tudi drugemu načinu predelave lesa, to je pridobivanju sladkorja iz lesa. Pod vplivom mineralnih kislin in pod visokim pritiskom se les pretvori v grozdni sladkor, ki sicer ni uporaben za človeško hrano, ki pa se z velikim uspehom uporablja za živinsko krmo. Omeniti je tudi koristno uporabo lesnih odpadkov (žaganja) za izdelovanje raznih umetnih snovi, zlasti gradbenega materiala, umetnih lesenih plošč itd. Če še upoštevamo, da v naših krajih še niso izkoriščene niti vse možnosti za tehnično predelavo lesa, tedaj spoznamo, kako široko polje industrijske in obrtne delavnosti je še neizkoriščeno in odprto. Vsekakor ima privatna iniciativa na izbiro dovolj možnosti za novo uspešno in koristno predelavo naše najvažnejše surovine — lesa.

Gospodarske vesti

= **Omejitev produkcije in potrošnje papirja.** Tržaški »Piccolo« poroča, da je v sedanjem položaju priporočljivo izdati primerne omejitve v raznih odsekih narodnega gospodarstva, zlasti v tistih, ki se oskrbuje s surovinami iz inozemstva. Zato je minister za korporacije v sporazumu z ministrom ljudske omike po zaslišanju korporacije za papir in tisk pripravil uredbo, ki bo v kratkem objavljena in s katero bo omejena produkcija in poraba papirja. Predvsem bodo morale papirnice, tvornice kartona in lesovine en teden v mesecu (poleg nedelj) ustaviti obratovanje. Izdelava finih vrst papirja in kartona bo prepovedana, izvzete pa bodo nekatere vrste papirja in kartona za posebne tehnične in industrijske potrebe in one vrste, ki so namenjene za izvoz. Posebni predpisi se tičejo take uporabe papirja, ki se lahko označuje kot potrata papirja, bodisi glede števila listov, ki se navadno rabijo za zavijanje ali opremo posameznih izdelkov, bodisi kar se tiče raznih objav in sporočil. Tak način uporabe se mora preprečiti ali pa vsaj omejiti. Tudi za dnevni tisk in periodični tisk bodo izdani omejitveni predpisi, zlasti kar se tiče števila strani. Naposled bo prepovedano izdajati nove revije in periodične tiskovine.

= **Madžarska je v Bački in Baranji zamenjala 1910 milijonov dinarjev.** Madžarska Narodna banka je objavila podatke o tem, koliko znaša celotno povečanje obtoka bankovcev zaradi zamenjave tujih valut v priključenem in zasedenem ozemlju. Madžarski obtok bankovcev je znašal ob koncu junija 1756 milijonov pengov, od tega celotnega obtoka pa odpadeta 502 milijona pengov, ki jih je madžarska Narodna banka dala v promet v zvezi z zamenjavo tujih valut v priključenih in zasedenih ozemljih. Ob priključitvi južnega dela Slovaške je madžarska Narodna banka v zamenjavo za češkoslovaške krone izdala 76 milijonov pengov. Ob priključitvi Karpatske Ukrajine pa je še tam zamenjala češkoslovaške krone in v ta namen izdala 20 milijonov pengov. Ob zasedbi Transilvanije je za zamenjavo rumunskih lejev dala v promet 215 milijonov pengov, ob zasedbi Bačke in Baranje pa je zamenjala 1910 milijonov dinarjev in je za te dinarje pri tečaju 1 pengo enako 10 din dala v promet 191 milijonov pengov. Zanimiva je primerjava med številom prebivalstva posameznih priključenih in zasedenih ozemljih in zneskom za zamenjavo izdanih bankovcev. Statistika madžarske Narodne banke navaja, da živi v priključenem južnem delu Slovaške 1,058.000 ljudi, v priključeni Karpatski Ukrajini 670.000 ljudi, v severni Transilvaniji 2,633.000 ljudi in v Bački in Baranji okrog 900.000 ljudi. Če število prebivalstva na posameznih priključenih ozemljih primerjamo z zneskom zamenjanih bankovcev, tedaj vidimo, da je bilo zamenjanih v južnem delu Slovaške 72 pengov na prebivalca, v Karpatski Ukrajini 30 pengov, v severni Transilvaniji 82 pengov, v Bački in Baranji pa kar 212 pengov. Ta primerjava kaže, kako bogato je področje Bačke in Baranje, ki ga je zasedla Madžarska.

= **Ribolov v Dalmaciji in predpisi o zatemnitvi.** Pomorska direkcija v Splitu je te dni objavila, da je znova dovoljen ribolov ponoči z lučjo razen v predelih, ki so posebej označeni. Ti predeli so ponoči ribičen nedostopni in je ribolov dovoljen samo podnevi. Tam, kjer je dovoljeno loviti ribe z lučjo, morajo biti svetilke zasenčene, tako v vodoravni smeri kakor tudi navzgor proti nebu. V primeru letalskih napadov morajo ribiči takoj pogasiti luči in čim prej doseči obalo. Od 1. septembra naprej bo dovoljeno ponoči ribariti le z električnimi podvodnimi svetilkami.

= **Nov gospodarski list v Beogradu.** Dne 15. julija je izšla v Beogradu prva številka lista »Donau-Zeitung«, ki izhaja v nemškem jeziku kot politični in gospodarski organ južnovzhodnega prostora.

= **Pomanjkanje mesa na Švedskem.** Švedska vlada je reducirala kvote za racionirano dodelitev mesa, in sicer za 18 odstotkov, tako da dobi vsak prebivalec na teden 415 gramov mesa namesto dosedanjih 510 gramov. Sedanje pomanjkanje mesa je posledica prekomernega klanja živine v zimskih mesecih, ko je bil zaradi pomanjkanja inozemskih krmil dogon živine izredno vilek. Čim je bila na razpolago zopet zelena krma, pa je dogon živine občutno popustil.

= **Za bolgarsko rožno olje ni konjunkture.** Med redkimi proizvodi, ki se le s težavo vnovčijo, je danes bolgarsko rožno olje. Že pred leti so težkoče pri vnovčenju narekovale bolgarski vladi, da je preko Kmetijske in zadružne banke v Sofiji uvedla monopol za odkup in prodajo rožnega olja, da prepreči osiromašenje onih predelov v Bolgariji, kjer se pridelujejo vrtnice za izdelovanje rožnega olja. V zadnjem času se je cena za kilogram rožnega olja od najnižjega stanja sicer dvignila od 28.000 na 32.000 levov in je bolgarski Kmetijski in zadružni banki uspelo odprodati nekaj svojih zalog, vendar znaša tudi pri višji ceni izguba pri vsakem kilogramu 4000 do 5000 levov. Bolgarska vlada pričakuje, da se bo produkcija postopno zmanjšala spričo nespremenjene nizke odkupne cene, med tem ko so cene drugim kmetijskim proizvodom narasle. Vnovčenje rožnega olja je nastalo težavno predvsem zaradi konkurence umetnih dišečih olj, ki se pridobivajo na kemični način.

= **Nemške avtomobilske ceste.** Nemška družba za avtomobilske ceste (Reichsautobahnen) je objavila bilanco za l. 1940, iz katere je razvidno, da so znašale v tem letu nadaljne investicije 521 milijonov mark (nasproti 1117 milijonov v letu 1939). Celokupna gradbena vrednost avtomobilskih cest je s tem narasla na 4714 milijonov mark. Za kritje obrestne in amortizacijske službe posojil je država pred leti odstopila družbi svoje dohodke od trošarine na tekoča goriva in dohodke od taks na motorna vozila. Ker pa se je v letu 1940 avtomobilski promet zaradi omejitev bistveno skrčil, je imela družba iz tega vira v lanskem letu le 198 milijonov mark dohodkov, nasproti 266 milijonov, kolikor so znašali ti dohodki v letu 1939. Skupni dolgovi družbe znašajo 4010 milijonov mark, ostale obveznosti pa 111 milijonov mark. Družba ima 150 milijonov mark glavnice in 666 milijonov posebne rezerve.

Pojasnilo. Trgovina Neže Marna na Tržaški cesti št. 55 je bila po odredbi oblasti samo začasno zaprta, s čemer izpopolnjujemo naše včerajšnje zadevno poročilo. Zaplenjeno blago je bilo prizadeti trgovki deloma že vrnjeno.

†

V globoki žalosti naznanjamo, da nas je po kratki bolezni previden s sv. zakramenti za vedno zapustil naš skrbni in nad vse ljubljeni brat, stric, gospod

Feliks Jakoš

gostilničar v Ivančni gorici

Pogreb preblagega pokojnika bo v petek 18. julija ob 10. uri iz hiše žalosti, na farno pokopališče v Stični.

Stična, 16. julija 1941.

Tone z otrokoma Anito, Tončkom, ostali bratje in sorodstvo

Po pevski tekmi

Prinašamo naslednjo, malce hudomušno napisano reportažo s prireditve, ki je bila prisrčen doneč kulturni praznik. — Op. ur.

Vidim jih pred seboj, ko so jim mamice likale in pripravljale obleke. In Bog ve, koliko dni prej je govorila vsa družina o tem, kako bo pela njihova Marija, Milena, Milan, Solza, Branka, Vladko ali kdorkoli že. V nedeljo so si mamice še ogledovale svoje ljubljenke od vseh strani in jim kodrale lase.

Zakaj mati želi svojemu otroku najboljše, hoče, da je njen otrok najlepši in vedno prvi. Ne misli na to, da ne morejo biti vsi ljudje prvi, ker potem ne bi bilo zadnjih in tako prvi ne bi prišli do izraza. — V tem je mati strašno sebična in tudi nevoščljiva. Torej, če kdo opisuje svojo mater, je prav, če pove, ali je bogata ali revna, ali kmetica ali gosposka, ali je lepa ali ni in ali je žalostna ali vesela. To, da. Ampak popolnoma nepotrebno je, govoriti posebej o dobroti in ljubezni lastne matere, ker v besedi mati že itak razumemo neizmerno dobroto in ljubezen, požrtvovalnost in skrb za lastnega otroka. — Redko je narobe; to se izplača povedati.

»Vidiš, tukaj na prsi ti pripnem umetno rožo, to te bo poživilo«, je skrbela prva za svojo Marijo in vzela iz predala rožo, ki jo je najbrže že sama nosila, kajti včasih so bile zelo v modi umetne rože, in vem, da jih hranijo še danes mnoge mamice.

Druga je zopet škrobala svoji ljubljenki bel ovratnik, ki tudi zelo poživi, saj trdijo nekateri, da je lepa in živa ovratnica več vredna kot vsa ostala obleka. To je res, toda če ima človek izhojene pete in ženska še povrhu zgubane nogavice, je to tudi sila neokusna stvar.

»No, Solza, danes obleci tisto plisirano!« Taka obleka se pri hoji in tudi pri gibanju prelestno svetlika, ker se zlikane gube odpirajo in zapirajo in se s tem izmenjavajo barve.

»Kakšen nastop je to, Branka! Kot klada se boš primajala na oder, da te bodo že na pogled siti,« je poučevala zopet ta mamica svojo edinko. »Živo boš pribrzela na oder, se smehljala, nato boš prijela ob straneh krilo, postavila eno nogo — stopalo na prstih — za drugo, se nasmehnila, pozibala v kolenih in poklonila. Ravnotako boš odšla. — No, poizkusi! Zapomni si, da je dober nastop pol uspeha!«

Potem pa fantje. O, ti so že samostojnejši. Večina ima odprte ovratnike in zavihane navzven čez ovratnik suknjiča. To je že postalo moda v Ljubljani, da podcenjujejo ovratnice, posebno v vročih dneh, [illegible] zelo vneti posebno za bele in čiste srajce. Menda se pa tudi laže poje, ker se ne zatika tisto jabolko ob tesni ovratnik, kot pokvarjeno dvigalo.

Stopilo je na oder dekle v svileni obleki. Zapela je skozi nos. Saj bi bil mogoče glas sam na sebi še dober, ampak le tisti nos!

Poslušalci so ploskali.

Včasih — ampak to le včasih — so ljudje zelo uvidevni. Tako ploskajo, čeprav izpade na odru slabo, zakaj nerodno jim je, najbrže bolj kot tistemu na odru, ki je prepričan o sebi, da je dober.

Sledil je šlager »Sweethart« iz »Belega jorgovana«. Včasih je bil zelo prijeten; danes seveda ni več, ker je šlager pač ustvarjen zato, da razveseljuje ljudi, potem pa, ko ostari, imajo monopol nanj vajenci, ki vozijo vozičke in si požvižgavajo med petjo, da jim hitreje mine.

No, petje je bilo tako, kot ga lahko slišimo skozi kuhinjska okna, koder si pridna dekleta in služkinje prepevajo pri kuhinjskih delih.

Nato je prišel mladenič z dekletom, ki ga je spremljala, in zapel ne vem kakšno pesem. Vem le to, da mu je zmanjkalo glasu in da so se poslušalci režali, da je nato zamahnil z notami in odšel nejevoljno. Ljudje so se še vedno režali in ploskali do onemoglosti, ampak prizadeti se je zavedal — to je dobro, če se človek zaveda — in ni ga bilo k poklonu.

Sledil mu je postaven pevec v okusni, brezhibno prikrojeni obleki z živopisanim metuljčkom pod vratom, ki je zapel pesem o »Sonyboyu«. Ljudje so bili dobre volje.

Obleka mi res ni bila že dolgo nobena tako všeč, in tudi živobarven metuljček. No, glas pa nič posebnega.

Naslednji tekmovalec je zapel o vojščaku, ki umira v tujini in si želi, da bi ga pokopali v domovini, kar oboroženega, da bo takoj vstal iz groba že pripravljen, ko ga pokliče cesar. — Seveda se je videlo, da misli resno, ne pa kot mnogokateri. Zahtevali so, da se je prišel poklonit.

Potem je pribrzela Branka. Smehljala se je in se poklonila na tisti srednjeveški način. V krilu do kolen, v kratkih nogavicah in svetli bluzi. Zagostolela je z otroškim glasom o lepi naravi, o trati in o metulju lahkokrilem, ki obletava cvetice. Mamica jo je spremljala. Pesem je bila prisrčna in kratka. Torej, še živé ljudje, ki ne marajo moriti ljudi. Ampak ljudje bi poslušali Branko še delj časa, če ne zaradi drugega, že zaradi nenavadnega poklona. Toda odbrzela je kot ‚metuljček lahkokrili'.

Seveda, mamica je imela prav.

Potem je še Solza odsolzila narodno.

Tudi moj nekdanji sošolec je pel. V osnovni šoli je bil tih in miren, če je bilo treba, pa tudi besen pretepač. Sedaj, ko je gimnazijec, je zelo raztresen. Zadnjič je pravila njegova mamica naši, kako je njihov Ladko nesel pod pazduho dežnik, ko je deževalo. In po tem smo sklepali, da bo profesor.

Ladko je prišel na oder, se pozabil prikloniti, izročil note spremljevalcu in začel. Postajal je nemiren, začel je drhteti in se pozibavati. V grlu ga je stisnilo, zašel je in zmanjkalo mu je glasu. Spremljevalec mu je izročil note.

Profesor nam je pravil v šoli, da ima vsak, kdor je kaj vreden, tremo, če se prikaže pred skupino ljudi, le komedijantarje to nič ne gane. — Bo držalo v bistvu!

Nastopila je gospodična s pričesko ‚grofice Walewske'.. Ker pa je imela lase črne, je bilo očitno, da je hotela predstaviti popolnoma ‚madame Butterfly', ker je tudi pela arijo iz opere. Najbrže je računala na lep obisk italijanskega občinstva in je zapela v italijanščini. Sodil bi, da ima šolan glas.

»Ta pa ne misli samo za šalo,« je zabrundal za menoj neki godrnjavec.

Tudi Milan je nastopil. Zapel je arijo iz »Tosce«, o skrivnostni harmoniji. Napeto sem sledil: kmalu mu je zmanjkalo nižine. Nejevoljno je zavihal nos in zmajal z glavo. Odšel je skoraj v tišini; le nekaj rok je udarilo. — Pa čudno, saj poznam tega Milana. Prijeten glas ima in tudi s kitaro se dobro spremlja. Nekoč sem v čolnu sedel z Dulcinejo, ki mi je bila le na pol naklonjena. Prišel je Milan, ubral strune in zapel ter ustvaril ‚sfero'. Od takrat sem mu hvaležen. — Čudno, zdaj pa nič!

Tudi pesem o daljnem Splitu je bila na sporedu. Pevka je raztegnila pred seboj note kot plahto, in se zatopila vanje.

Sploh pa, te note, saj sem prepričan, da bi jih lepo število držalo narobe če ne bi bilo besedila spodaj. — Seveda imenitno pa je to.

Potem so prišle tri sestre in ljudje so bili zadovoljni.

Najmlajši dečko je bil najpogumnejši. V kratkih hlačah in v čevljih na golo nogo je zapel pesem o bistri Zili, pogumno in z glasom, ki je napolnil vse gledališče. Moral se je priti poklonit.

Za konec je zapel še mladenič, ki je hodil naprej in nazaj, gledal v lože in na balkon, na koncu pa je iztegnil roke predse kakor bi hotel reči: »Tukaj imate, dal sem vam vse, kar morem!«

Ljudje so ploskali in bili dobro razpoloženi.

Ampak brez zamere — ali pa z zamero.

Ljenko Igorov

Daj nam danes

Brez kruha ni življenja. To spoznanje velja že mnogo tisočev let, čeprav je kruh v današnji obliki razmeroma mlada jed. Pšenico in ječmen so naši predniki jedli že pred deset tisoč leti Toda ne v obliki kruha, temveč zobali so zrnje Pozneje so zrnje prežili, še pozneje so ga drobili v zdrob in iz njega delali nekakšno kašo. Prvi kruh je nastal, ko so ljudje kepe take kaše spekli v pepelu. Tako testo je bilo seveda grobo in težko. Kvas je šele mnogo, mnogo pozneje zavzel svojo pomembno vlogo pri peki V dobi brona so Evropejci jedli iz take kaše spečene pladnje (mlince) in še danes je ta vrsta kruha hrana Armencev, Perzijcev, pa tudi v skandinavskih deželah so mlinci, pečeni iz moke, ne več iz kaše. danes vsakdanji kruh švedskega in norveškega kmeta. Stari Grki so uvažali pšenico iz Egipta in iz držav okoli Črnega morja. Rimljani so spočetka imeli dovolj pšenice doma. Pozneje so jo uvažali iz Azije, Afrike, Španije in Sicilije. Rimljani so pozneje že kisali kruh. Toda tak kruh je bila poslastica za bogate in plemenite ljudi. Ljudstvo je takrat živelo v glavnem ob ovseni in proseni kaši Za priboljšek pa je jedlo olive, sir in le redko meso. Aprovizacija rimskih vojsk je bila kaj enostavna: ovsena kaša in mlinci iz grobega pšeničnega zdroba.

V srednjem veku je potrošnja pšenice silno nazadovala. Rž, ječmen in oves so bile takrat glavne žitarice, le v italijanskih deželah je prevladovala pšenica. Kisel bel kruh je bil še v 16. stoletju le hrana gornjih slojev in kmetu neznana dobrota. V 17. stoletju pa so začeli testu in moki dodajati kvas, toda pariška medicinska fakulteta je še leta 1666 izrekla svojo sodbo, da je kvas škodljiv, ker predstavlja gnilobni produkt iz vode in ječmena. Šele proti koncu 17. stoletja je zmagovito prodrl kruh, kakor ga v glavnem poznamo danes.

Zanimivo je, da je Evropa razdeljena v tri krušna področja: področje izključno belega kruha, to so kraji zapadno od Rena, področje mešanega kruha, kjer se poleg pšenične moke rabi tudi ržena in deloma koruzna moka, ter področje črnega kruha onkraj Labe in Odre. Čim dalje proti vzhodu gremo, tem bolj se poleg črnega kruha pojavlja tudi kaša, ovsena, ržena in prosena in hleb spet umika mlincem. V vzhodni Aziji izginejo žitarice in na njihovo mesto stopa riž in riževa kaša. Zanimivo je, da se hrani več ljudi na svetu z rižem nego z žitaricami. Koruza zavzema poleg pšenice in riži razmeroma podrejeno mesto. 400 do 500 milijonov ljudi se hrani s pšenico, 100 do 150 milijonov z ržjo, s koruzo pa le 50 do 70 milijonov.

Pšenica je že od nekdaj ena najvažnejših trgovskih in uvoznih odnosno izvoznih predmetov. V normalnih časih prevažajo ladje in vlaki v teku enega leta iz dežele v deželo 18 milijonov ton pšenice in 3 milijone ton pšenične moke. Izvoz odnosno uvoz koruze znaša le 8 milijonov ton. ječmena okoli 4 milijone in rži le poldrugi milijon ton. Velika večina teh ogromnih količin prihaja v Evropo Pri tem pa je Evropa sama največji producent žita in požanje na svojih poljih skoraj tretjino svetovne produkcije pšenice Toda to je za evropske želodce vse premalo: Evropa poje polovico svetovne pšenične letine.

Največ pšenice pridela Francija, a tudi Italija je odličen producent tega življenjskega zlata. Največ kruha pojedo (seveda relativno) Belgijci, potem Francozi, Angleži in Italijani. V Nemčiji je poraba pšenice mnogo manjša (Nemčija se nahaja že v področju mešanega kruha) in Nemec poje skoraj dvakrat toliko rži kakor pšenice. Glavna žitnica je danes Severna Amerika, ali zanimivo je, da je severnoameriška pšenica ruskega izvora Ko so v prošlem stoletju »duhoborci« (pristaši ruske verske sekte) bežali iz Rusije v Združene države Severne Amerike, so prinesli s seboj tudi razne ruske pšenične vrste, ki so šele prav uspevale v ostrem podnebju ameriških zapadnih planjav.

Pšenica raste po vsem svetu in jo žanjejo skozi vse leto Januarja imajo žetev v Avstraliji, Novi Zelandiji, v Birmi; februarja in marca v Italiji, Argentini, Urugvaju; aprila v Egiptu, Mehiki, Perziji; maja v severni Afriki, vzhodni Aziji, na Floridi in v Texasu; junija v južni Evropi, v južnih predelih severne Amerike, na Kitajskem in Japonskem; julija v srednji Evropi, v južni Rusiji, Kanadi; avgusta v Angliji, Norveški, Rusiji; septembra v skandinavskih deželah; oktobra v severni Rusiji; novembra v južni Afriki, Peru; decembra v Abesiniji in Eritreji.

Počastitev g. Ivana Freliha

za 20 let neumornega dela na vodstvu Pokrajinske zveze hišnih posestnikov

V odboru Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov so imeli zadnjič redko lepo domače slavje. Predsedniku Ivanu Frelihu je bila slovesno izročena častna diploma v priznanje njegovih zaslug za ustanovitev zveze in za njegovo 20letno delovanji v nji. Slavju je prisostvovala tudi gospa soproga jubilanta, ki je prejela lep šopek cvetja.

Tiskarnar g. Makso Hrovatin je imel pri tej priliki v imenu odbora kratek govor, v katerem je izčrpno orisal vsestransko delavnost g. Ivana Freliha. Za njegovo neugnano marljivost je bil okvir Prvega društva hišnih posestnikov pretesen, zato je ustanovil še Zvezo društev hišnih posestnikov za Slovenijo, kjer naj bi bila včlanjena vsa društva s področja naše ožje domovine. Zveza je bila ustanovljena v najtežjih časih, ko hišni posestniki niso svobodno razpolagali s svojo lastnino. Predsednik Frelih je takrat hodil iz kraja v kraj, prirejal zborovanja, podžigal in vzpodbujal, dajal potrebna pojasnila in navodila. V krajih, kjer ni bilo društva, je toliko časa delal, da je zbral okrog sebe ljudi, ki so bili voljni delati, in je ž njimi ustanovil novo edinico. Ko je bila zveza ustanovljena, je vneto hodil na krajevne občne zbore, da je bila ustvarjena čim bolj živa zveza med društvi in središčem.

Ustanovitev zveze po svetovni vojni, ko so bile hišnim posestnikom pravice močno prikrajšane, je bila za tisti čas v resnici velikega pomena. S pomočjo pokrajinske in nekdanje vsedržavne zveze je z nepretrganim delovanjem in z vsemi mogočimi intervencijami v Beogradu leto za letom dosegel posamezne olajšave za hišno posest, dokler se ni uveljavila popolna oprostitev. Slavljenec je bil zmerom prvi s pobudami in predlogi, pa bodi v društvu, zvezi ali »savezu«. Pogostokrat je kajpak naletel na razne zapreke, a nikoli ni miroval, dokler ni zadevo ugodno in uspešno uredil. Živahen in delaven je bil zmerom povsod, v raznih odborih, komisijah, anketah, neumoren in vzpodbuden je bil v društveni in zvezni pisarni. Prav tako se je v občinskem svetu trudil, da se visoka bremena primerno znižajo, in je v dobršni meri tudi uspel. Vsak čas je bil vsakomur na razpolago za osebno intervencijo pri uradih.

Ko danes izvršujemo sklep lanskoletnega občnega zbora zveze, je g. Hrovatin zaključil svoj govor in slavljencu izročil diplomo, bodite prepričani, da visoko cenimo vse delo, ki ste ga izvršili za hišne posestnike in naše organizacije. — G. Frelih se je za počastitev s skromnimi besedami zahvalil in obljubil, da bo tudi v bodoče ostal zvest svojemu delu.

G. Ivanu Frelihu tudi naše čestitke!

Naval na obrtnem sodišču popustil

Ljubljana, 16. julija.

Najbolj oblegani sodni oddelek v prvih dneh po prevratu je bilo gotovo obrtno sodišče, na katerem so imeli sodniki, sodni pripravniki in uradništvo polne roke dela, da so komaj zmagovali naval nameščencev vseh strok, ki so stavljali terjatve na delodajalce.

Največje število zahtevkov je seveda prihajalo od vojaških obveznikov, katerim so se delodajalci upirali izplačati pripadajoče dajatve za čas vojaškega vpoklica. Zdaj je prvi naval teh že minil in s sodnimi počitnicami je delo na obrtnem sodišču počasi steklo v normalni tir. Sodna statistika pa bo vedela povedati, da bi se težko kakšno leto dalo primerjati po obsegu dela z letošnjim. Obrtno sodišče je številne primere glede terjatev v zvezi z vojaškim vpoklicem rešilo tako, da je priznalo tako zvani vojaški teden — mezdo za teden dni — tistim, ki so bili uslužbeni nad 14 dni do 1 leta, preko 1 leta uslužbenim pa za 4 tedne.

Mezdnim sporom, izvirajočim od okolnosti ob vojaškem vpoklicu pa so se kmalu po prevratnih dneh v nič manjšem številu pridružili primeri odpustov iz službe in prav razumljivo je, da so se vsi, ki so smatrali, da se jim je zgodila krivica, zatekli po pravico na sodišče. Obrtno sodišče je že rešilo in še rešuje številne takšne spore. Saj je znano, da so podjetja takoj po prevratnih dneh tako rekoč na vrat, na nos odpovedala svojim uslužbencem, predvsem zaradi nujnega skrčenja obratov. Izvedeli smo, da je sodišče priznalo skrčenje obrata za važen razlog za takšen odpust iz službe in je nekaj takšnih primerov v tem smislu že rešilo.

Z druge strani pa prihajajo pred obrtno sodišče v zvezi z omenjenimi odpusti spet terjatve odpuščenih nameščencev za minimalne mezde in nadure. Seveda, dokler so nameščenci pri svojih delodajalcih uživali vsaj majhen, pa tudi še tako skromen košček kruha, so molčali in radi ali neradi dopuščali, da so bili plačevani pod minimalo in da so morali tudi brez odškodnine opravljati nadure. Zdaj pa, ko so še ob tisto revno skorjo in se tudi zanjo ni več treba bati, ker je službena odpoved že dokončno v rokah, zdaj terjajo vsaj svoje zaostale pravice. K sreči te po obrtnem zakonu ne zastarajo tako hitro in traja zanje doba 3 let. Tako se ti upravičenci nadejajo, da si bodo z naknadnim plačilom tistega, kar jim je še šlo ob izvrševanju službe, vsaj za nekaj časa zagotovili obstanek.

Včerajšnji tržni dan

Od bivše Mahrove hiše pa do Kresije je včeraj valovilo živopisano morje prodajalcev, prodajalk in kupcev. Tržni nadzorniki v svojih uradnih in neuradnih oblekah so morali večkrat delati red in znižati ceno temu ali onemu živilu. Odvzeli so nekaj meric in stražniki so odvedli nekaj prevnetih navijalk cen.

Posebno dobro je bil včerajšnji trg založen z lepim sadjem. Mnogo je bilo cepljenih breskev po 6 do 7 lir kilogram; lepih hrušk do 10 lir, marelic do 12. Precej je še vedno češenj. Gotovo največ pa je bilo včeraj novega krompirja po 1,90 do 2 liri kg. Potem luščenega graha, fižola v stročju in novega paradižnika po 4 do 5 lir. Pocenila se je goriška rdeča čebula. Cena uvoženega in domačega fižola je približno ista. Pocenil se je domači grah, dočim so obdržale kumare staro ceno. Opaziti je bilo več domače čebule in njena cena je padla na 2 liri kg. Mnogo je bilo naprodaj tudi povrtnine: vedno več je cvetače, za katero pa ni velikega zanimanja; zelo poceni pa je solata. Stare cene so obdržali peteršilj, česen, por, hren in sploh zelenjava za juho.

Najbolj živo pa je še vedno na trgu jagod in borovnic. Tu imajo tržni nadzorniki največ opravka. Zdaj so maksimirane cene jagodam na 5 lir liter, borovnicam na 2 liri in lipovemu cvetju na 10 lir kg. Gospodinje so navalile na prodajalke borovnic in jagod ko čebele na dehteče cvetove in gneča ni ponehala, dokler ni bila pokupljena poslednja jagoda. Kljub maksimiranim cenam so morali tržni organi večkrat posredovati, ker je skušala ta ali ona prodajalka, sporazumno s kupovalkami, naviti cene. Za stolnico je bilo naprodaj tudi precej domačih češenj, graha in fižola.

Mestna občina si na vso moč prizadeva pobijati draginjo. V dveh paviljonih nove tržnice so prodali njeni uslužbenci več vreč novega krompirja po 1.75 lire kg. Z ozirom na to smemo pričakovati, da se bo to zelo važno hranivo prihodnje dni tudi pri drugih prodajalkah še pocenilo. Sojino moko gospodinje tudi rade kupujejo.

Naprodaj je bilo včeraj tudi precej rib. Izbira sicer ni bila velika, ker so od morskih rib prodajali le skuše po 18 lir kg, od sladkovodnih pa kline in platnice po 16 lir kg.

Nov most čez Ljubljanico. Verjetno bo že v najbližji bodočnosti začela mestna občina graditi most čez Ljubljanico od novih tržnic do Sv. Petra nasipa. Most bo služil v prvi vrsti za dostop k tržnicam, uporabljali pa ga bodo tudi za tržnico samo. Po načrtih arhitekta Plečnika bo novi most pokrit in bo njegovo streho nosilo 24 stebrov. Ker je levi breg Ljubljanice precej nižji od desnega, bo dohod na most s Sv. Petra nasipa posredovalo veličastno krožno stopnišče. Most bo odprt na vse strani in ni bojazni, da bi se ne mogla na njem vzdrževati čistota. Projektirani most bo ne le nova pridobitev prostora za tržnico, temveč tudi lep okras tega dela mesta.

SPORT

Plavalni večer pri Iliriji

Prireditev je obiskal Visoki Komisar Eksc. Grazioli — Številčni in kakovostni napredek v vseh disciplinah

Lani ob tem času smo bili že sredi velike plavalne sezone, letos pa je vsa ta stvar nekoliko zaostala in so plavalci Ilirije otvorili sezono šele v torek v večernih urah. Pri vsem tem pa je tej otvoritvi manjkalo še vsega pravega pogona, pač zaradi tega, ker ni bilo onega neznanega nasprotnika, ki bi bil dal tej sportni borbi pravo privlačnost. Toda sonce in sezona se pomikata že v drugo polovico julija in zato je Ilirija kar v lastni režiji preizkusila svojo plavalno ekipo, ki je za tako prireditev več ko dovolj močna.

Gledalci, ki jih je bilo še zmeraj prav lepo število, so seveda tudi v naprej vedeli, da gre samo za interno produkcijo domačih ljudi, in je zato trajalo precej dolgo, preden so se pri posameznih točkah vendarle razgreli kakor v nekdanjih časih. Organizacijska stran prireditve ni bila na običajni višini, nekaj menda zaradi treme v zvezi s prvim nastopom, nekaj pa zaradi pomanjkanja pravega vodstva, vse preveč je bilo tam pod stolpom nepotrebnega tekanja in govorenja, predvsem pa se je tam nagnetla množica ljudi, ki tam niso imeli nobenega opravka.

S tehnične strani je nastop ilirijanskih plavalcev in plavalk pokazal vsestranski napredek, številčni in kakovostni. Posamezne točke niso bile zamišljene tako, da bi se izkazovali posamezniki, temveč da bi dobili gledalci najboljši pregled razpoložljivih sil in možnosti, kako bi se dale uporabiti v pravi borbi. Tako so organizatorji dve odlični plavalki odredili v moško konkurenco, med katerima se je **Edita Werner na 200 m prsno po krasni borbi s Prešernom uvrstila z rezultatom 3:27 na mesto, ki je boljše od bivšega jugoslovanskega in zdajšnjega italijanskega rekorda.** Žižek je plaval dvakrat, na 200 m prosto in 100 m prosto v stafeti, in pokazal obakrat svojo premoč s časoma 2:22,6, odnosno 1:02.7. Pelhan je na 100 m hrbtno potrdil svojo formo na tej progi z dobrim časom 1:14.6. Tudi skakalci in igralci waterpola so pokazali, da so bili ves ta čas pridno na delu.

Prireditev, ki se je začela z majhno zamudo in je trajala do 22.30, je okoli 21. s svojim obiskom počastil Visoki Komisar Eksc. Grazioli z gospo in spremstvom, ki so ga ob vstopu v kopališče pozdravili župan dr. Adlešič in funkcionarji Ilirije in kopališke uprave z dr. Lapajnetom in dr. Dularjem na čelu. Komisar, ki si je med prireditvijo dal posebej predstaviti vso plavalno ekipo in je za nadaljevanje sportnega dela obljubil vso svojo moralno in gmotno pomoč, je ostal na prireditvi prav do konca, vidno vzradoščen in zadovoljen s sporedom večera.

so bili naslednji:

Podrobni rezultati

200 m prosto (skupina A) 1. Žižek 2:22.6 2. Močan 2:32.5, 3. Loeser 2:37.2, 4 .Primožič 2:45.4, 5. Zimić 2:59.1.

200 m prsno, gospodje (skupina A): 1. Hercog 3:05.4, 2 Brozovič II. 3:13, 3. Žigon 3:18,8, 4. Mikuška 3:26, 5. Sovre 3:31.8 6. Tori 3:45.6.

100 m hrbtno gospodje (skupina A): 1. Pelhan 1:14.6, 2. Grašek 1:26, 3. Petek 1.30.2, 4. Bohinc 1:31.8, 5. Jovanovič 1:35.6, Po slabem startu je Pelhan takoj v vodstvu in zmaga z velikim naskokom.

50 m prosto, mladina: 1. Sežun 37.5, Cekić, 39.8 3. Rudolf 40.6.

50 m hrbtno, mladina: 1. Kosec 54.1, 2. Žigon II. 57.2, 3. Vizjak 1:06.2.

50 m prsno, deklice: 1. Koželj II. 47.8, 2. Vlah 52.8, 3. Ferlič 53.4.

400 m prosto, juniorji (skupina A): 1. Smrkolj 6:08.6, 2. Andolšek 6:18.8, 3. Finc Draguša 6:25, 4. Vlah 6:43, 5. Roter 6:43.1, 6. Vuga.

200 m prsno, gospodje (skupina B): 1. Prešeren 3:26.6, 2. Werner Edita 3:27, 3. De Gleria 3:49.9, 4. Fugina 3:45.3, 5. Potočnik 4:07.8, 6. Kraševec 4:53. Najlepša točka večera s krasnim finišem med Prešernom in Wernerjevo.

V stafeti na 3x100 m mešano, kjer je šlo na progo pet stafet s handicapom do 50 sekund, je dosegla najboljši čas moška stafeta z Žižkom, ki je startala brez handicapa, s časom 3:41.7. Enakovredna ženska stafeta, ki je imela nekaj handicapa, pa je zabeležila čas 4:41.5.

Prireditev so otvorili skakalci — Pribošek, Janovsky in Keržan — ki so s trimetrske deske izvedli prav zanimiv in uspel spored v obveznih in poljubnih skokih, zaključili pa so jo waterpolisti s tekmo dveh domačih moštev, ki se je po prav živahni igri končala z 2 : 1 v korist črnih. Moštvi sta bili sestavljeni kar se da enakovredno.

Večer je minil v splošno zadovoljstvo in želimo samo, da bi jih bilo še več podobnih, pri čemer bo gotovo tudi organizacija prišla v stari tir.

Še o minuli nedelji

V Zagrebu sta v nedeljo igrala prijateljsko tekmo **Gradjanski in Concordia,** za katero pa spričo krasnega solnčnega dneva, ki je vse občinstvo potegnil k Savi, ni bilo pravega zanimanja. V sopari in dolgočasju, ki ga ni moglo pregnati niti onih tisoč gledalcev, kar jih je ostalo zvestih nogometu, je Gradjanski po precej nezanimivi igri zmagal z 1 : 0. Edini gol te tekme je zabil Matekalo.

Obširen spored so imeli preteklo soboto in nedeljo v Zagrebu **na teniških terenih,** in sicer v znamenju priprav za skorajšnji dvoboj z Italijo za tako imenovani rimski pokal. Najboljši teniški igralci Hrvatske so odigrali vrsto izbirnih tekmovanj, v katerih se je predvsem pokazalo, da se Punčec polagoma spet vrača v staro formo in bo lahko še mnogo koristil v težkih srečanjih, ki čakajo hrvatski tenis v najbližji bodočnosti. V sobotnih igrah sta najprej igrala Pallada in mladi Branović, med katerima je Pallada precej gladko premagal svojega neizkušenega nasprotnika s 6 : 0 in 6 : 4. Potem sta prišla na teren Punčec in Mitić; Punčec je s svojimi dolgimi žogami ter mirno in hitro igro odpravil Mitića kar z lahkoto v dveh setih s 6 : 0, 6 : 0. Naslednji par sta tvorila Mitić in Branović, kjer je moral Branović priznati premoč Mitića in se je srečanje končalo s 6 : 3 in 6 : 2 v korist slednjega. Potem je bil na vrsti double med Punčecom in Pallado ter Mitićem in Branovićem. To je bilo prvo presenečenje teh iger, saj sta Mitić in Branović po boljši igri in sporazumevanju v treh setih s 6 : 3, 3 : 6 in 6 : 3 čisto zasluženo zmagala nad renomiranima nasprotnikoma. V nedeljo so bili pari razdeljeni spet drugače in je najprej Mitić brez velikega napora premagal Pallado s 6 : 2 in 6 : 1. Potem sta se srečala Punčec in njegov učenec Branović, pri čemer seveda Punčec ni imel težkega dela in je po lepi igri zmagal s 6 : 0, 6 : 1. V zadnji igri posameznikov sta prišla na vrsto še Punčec in Pallada, v kateri je Punčec spet razvil vse svoje priznane odlike ter po res prvorazredni igri zasluženo zmagal s 6 : 4, 6 : 3.

Metalec kopja **Mausar iz Kranja,** ki je do pred kratkim startal za ljubljansko Planino in na katerega je klub in vsa slovenska atletika stavljala še marsikatero nado, je v nedeljo startal v medmestnem dvoboju med Celovcem in Salzburgom za celovške barve in je v svoji disciplini dosegel gladko zmago z znamko 65.84 m. Celovčani so bili v ostalem sploh boljši in so zmagali nad Salzburgom s 108.5 : 88.5 točke. Za Salzburg je startal tudi neki Schäffer iz Gradca, ki je tekel na 1.500 m 4:07.4.

Pri nemških plavalnih prvenstvih na Dunaju so bila zasedena prva mesta z naslednjimi atleti in naslednjimi časi: na 100 m prosto s Plathom v času 1:02.3, na 200 m prosto z istim v času 2:18.2, na 400 m prosto z istim v 5:02, na 1.500 m prosto tudi s Plathom v 20:20.5, na 200 m prsno z Balkeom v 2:45, na 100 m hrbtno z Gerstenbergom v 1:10.1; v stafeti na 4 × 100 m prosto je bila prva Nikar iz Heidelberga s časom 4:25.5, na 4 × 200 m prosto Hellas iz Magdeburga s časom 10:05.9, na 4 × 200 m prsno Bremischer SV 11:55.6 in na 4 × 100 m mešano Bremischer SV 5:06.2. Plath je postal torej štirikratni novi nemški prvak.

V ženskih disciplinah pa je bilo takole: na 100 m prosto Pollack 1:10.5, na 400 m prosto Thaller 5:50, na 200 m hrbtno Schmidt 3:00, na 100 m hrbtno Weber 1:19, v stafeti 3 × 100 m prosto Düsseldorf s časom 3:46.7, v stafeti 4 × 100 m mešano ASV Breslau s 5:49.6 in na 3 × 200 m prsno Undine München z 9:41.5. V waterpolu je zmagal Duisburg 98 nad SV Magdeburgom s 4 : 2 in postal tako že tretjič zaporedoma prvak v tej vodni igri z žogo.

Slovenska lahkoatletska zveza (službeno). Ponovno opozarjamo, da bodo izpiti za lahkoatletske sodnike dne 19. t. m. ob 15. na letnem telovadišču v Tivoliju. Gg. kandidate opozarjamo, da se bodo izpiti pričeli točno, zato jih naprošamo, da se javijo izpitni komisiji pravočasno. Obenem naprošamo sodnike, ki so imenovani v izpitno komisijo, in sicer gg. geom. **Černe** Miroslav, **Zupančič** Miljutin in **Cimperman** Maks (I. komisija) ter gg. dr. **Kuhelj**, Finec **Milan** in dr. **Nagy** Ernest (II. komisija), da se sigurno udeleže sestanka, ki bo danes (v četrtek) ob 20. v klubski sobi SK Ilirije nad kavarno Evropo zaradi organizacije sodniških izpitov. Vse gg. sodnike naprošamo, da se tega sestanka udeleže sigurno in točno, kakor tudi predsednik obeh komisij gosp. Gorjanc Jakob. — Tajnik.

Skozi oblake prahu

Vojni poročevalec Wilhelm Crombach piše:

Kakor ogromna sulica reže cesta neizmerno ravnino tja do obzorja. Redko kdaj se pojavi spotoma usad ali celo drevo, ki zastira pogled. Naokrog ležijo žitna polja. Zrnje poganja iz peščenih tal. Toda bilke stojijo vsaksebi daleč narazen in kadar potegne veter, nastane podoba valujočega morja. Ta polja pa ne obetajo bogate žitne letine. To so njive siromaštva in zaostalosti. Samo breze na robu ceste se svetlikajo s svojo zelenino v tej enoličnosti.

Skoro nikoli ne doseže oko točke, kjer se strne sulica pri konici z obzorjem, kajti na cesti se neprestano dvigajo oblaki prahu. Motorizirani oddelki neprestano drdrajo mimo. Prah se podi za njimi in obleži ob ugodnih razmerah tik nad zemljo kakor meglica. Če pa vleče veter z nasprotne smeri, požirajo ljudje na motorjih ves čas prah, ki jim bije v obraz. Tedaj morajo vojaki korakati skozi meglice prahu ... Prah jim lega na obraz, se pomeša z znojem in se oskorji že v nekaj minutah. Vsak mož ima po nekem času korakanja po teh krajih občutek, da je nepopisno umazan. Znojnice se zamaše, sluznice dihal ga začno dražiti, oči se solzijo, prsti pa zaradi umazanosti skoro popolnoma otrpnejo. Tuuniforme se nasesajo prahu, orožje pa pri odmoru naravnost vpije po čiščenju. V odejah, šotorovini, skratka v vsem, kar nosimo na potu, mrgoli na milijone prašnih delcev. Še hujši je pohod po gozdnih in poljskih poteh, ki nimajo trdne podlage. Oklopna vozila bruhajo tam iz sebe cele hudournike prahu. Avtomobili se zdijo, kakor da vlačijo za seboj vihrajoče zastave, ki postajajo čedalje daljše, širše in tudi višje. Vsakdo misli samo na to, kako bo čim prej dosegel cilj, kjer bo vrgel od sebe prah, umazano skorjo ter se odžejal in spočil. Če bi ne bilo jeklenega reda, bi slabejši obtičali in omagali. Samo vozila s posebnimi dovoljenji imajo pravico prehitevati. Poljski žandarji stražijo ceste in kjer se promet zatakne, posežejo vmes voditelji kolon sami. Srečali smo feldmaršala, ki je pri Taraspolu sam presekal takšen gordijski vozel, ko se je pri prekoračenju Buga začel večati nevaren kloboč, nekje drugje smo videli poveljnika stotnije, ki je ustavil vsako vozilo ter je v odmoru hitro zmetal vase krožnik lečne juhe, medtem ko je moštvo jedlo kar na svojih sedežih v avtomobilih.

Za našo cesto leži obširno ozemlje, ki rahlo naznačuje bodočo avtomobilsko pot. Tukaj pa se začne pohod po poljskih in gozdnih poteh. Kolesa naših vozil se vdirajo globoko v blato in pesek, skozi katerega srečno prijadrajo samo vozila z velikimi kolesi. Na takšnih mestih zahteva vožnja od vozača posebne prisotnosti duha, da obvlada položaj. Pri vsem tem muči ljudi nepopisna žeja, ki se nikakor ne da ugasiti.

Vozači, vozila in pešci opravijo na tem terenu dnevno ogromne pohode. Vozovi z vprežno živino so tukaj posebno uporabni, kajti konjska vprega je zelo utrjena in odporna. Ko se je pred dvema letoma govorilo o bližajočem se spopadu med Nemčijo in Poljsko, so v inozemstvu skovali krilatico, da so poljske poti poljska Maginotova linija. Nemški vojak pa je s tem predsodkom prav tako obračunal kakor z umetno tvorbo nekdanjega francoskega vojnega ministra. Prav tako obvladuje danes odpor sovjetskih cest.

Vojna je šla tod mimo z naglico motoriziranih oddelkov in je, če izvzamemo nekaj izjem, pustila svoje sledove samo ob cestah. Tam, kjer je sovražnik vrgel v boj svoje oklopne oddelke, so ceste razrite. Ob njih ležijo baterije, obrambni topovi in motorna vozila. Lijaki, ki so jih izvrtale v tla nemške bombe, srečujemo ob jarkih tik ceste. Pognale so sovražnika nazaj, ne da bi poškodovale pota. Vedno in vedno srečujemo skupine ujetnikov majhne rasti in mongolskih obrazov. Oblečeni so slabo, tudi obuti niso dobro. Pred nami pa se kadijo goreče vasi in gozdovi. Ponoči kaže rdeči sij, kje se je zopet odigral košček tragedije, ki je zadel kraj, kateremu je doslej prizanesla vojna.

Ključ in vrata Rusije

Smolensk. ki se njegovo ime v zadnjih tednih pogosto imenuje, leži slikovito na obeh bregovih Dnjepra in je glavno mesto istoimenske province. Je sploh najpomembnejše mesto zapadne Sovjetske unije in so ga prej imenovali »ključ in vrata do Rusije«. Šteje kakšnih 160.000 prebivalcev.

Stari mestni predel je obdan z ostanki obzidja, ki ga je dal zgraditi car Boris Godunov (1598—1605). To, zgoraj nazobčano obzidje, je imelo prvotno 36 oglatih stolpov, izmed katerih jih je bilo že l. 1812 samo 17 še uporabnih. Skozi zid so šli trije glavni vhodi in mnogo manjših. Tako zvana Račenkova vrata so izkopali v zid, ko je prišla carica Katarina II. v Smolensk in so bila vsa druga vrata za dvorne ekipaže preozka.

Južno od mosta, ki vodi preko Dnjepra, je katedrala s petimi kupolami, ki so jo zgradili v začetku 12. stoletja, a so jo Poljaki 1611. razdejali in so jo Rusi l. 1772 znova zgradili. Citadelo, ki so jo prej imenovali »Kraljevski bastion«, je l. 1611 zgradil poljski kralj Žiga III.

Smolensk je važno železniško središče na progi Orel—Vitebsk—Lotiška in izhodna postaja do Bogojavlenska v tambovski guberniji ter do Pleskova. Bil je tudi vmesna postaja na zračni progi iz Kraljevca v Moskvo.

Po Nestorjevi kroniki je bil Smolensk glavno mesto slovanskega rodu Krivičev. Proti koncu 9. stoletja je Oleg, regent za mladoletnega Rurikovega sina Igorja, na pohodu vzdolž Dnjepra do Kijeva osvojil vsa slovanska mesta ob tej reki, med drugimi tudi Smolensk. Do 1054. je pripadal Smolensk kneževini Kijevski, potem je pogosto menjal gospodarja in so ga ponovno oblegali, tako l. 1340., ko ga je oblegala moskovitsko-tatarska vojska, in l. 1408, ko se je moral po sedmih tednih vdati Litevcem. L. 1514 so ga osvojili Moskoviti, 1610 pa Poljaki, ki so ga morali 1688 odstopiti Rusom. Vrhunec svojega razvoja je imel Smolensk v 14. stoletju, ko je štel baje 200.000 prebivalcev, za tedanje razmere ogromno število ljudi.

L. 1812 sta se med Napoleonovim pohodom v Rusijo združili tu dve ruski vojski, da bi branili »sveto mesto«. V dvodnevni bitki sredi avgusta je večji del mesta zgorel. Ko se je Napoleon umikal iz Rusije, je tu ostal ponovno štiri dni in se zaman prizadeval, da bi svojo vojsko na novo organiziral.

Lovska letala

ki preganjajo napadajoče bombnike, imajo v sedanji zračni vojni velik pomen

Galeb proti kragulju

Nad nekim ribnikom v Curihu, v katerem je plavalo devet mladih rački, ki so že nekoliko dni razveseljevale mlado in staro, so opazili te dni velikega kragulja, ki je nedvomno prežal na živalice. Nenadno se je pojavil eden izmed redkih galebov, ki so ta čas v Curihu, in se vrgel na rjavo roparico.

V strmem poletu je švignil do nje, jo zagrabil za vrat, nato se je spet dvignil in ponovno strmoglavil nanjo. Ujedi je pretila slaba, kajti čedalje bolj se je umikala proti sredini Curiškega ejzera, ne da bi prehajala v protinapade. Nekoliko minut pozneje se je na bojišču pojavil drug galeb, a ker see je kragulj čedalje bolj umikal, nazadnje niso mogli več ugotoviti, kakšen je bil izid tega nenavadnega boja. »Neue Zürcher Zeitung«, ki piše o tem, dostavlja, da se je »galebji komunike« glasil gotovo nekako takole: »Dve galebji Stuki sta poškodovali sovražni kragulji bombnik, ki verjetno ni mogel več doseči svojega izhodišča.«

Kg železa stane več milijonov

Mnogim še ni znano, da more veljati kg železa več milijonov lir. Je to fino ogljikovo jeklo, iz katerega izdelujejo s precejšnjimi težavami in skrbmi peresa za žepne ure. Delavci izrezujejo peresa iz tanke pločevine ter jih nato ukrivijo in kale. Delo je zelo težavno, ker tehta posamezno pero le del grama.

Polaganje zaščitnih mrež v morju

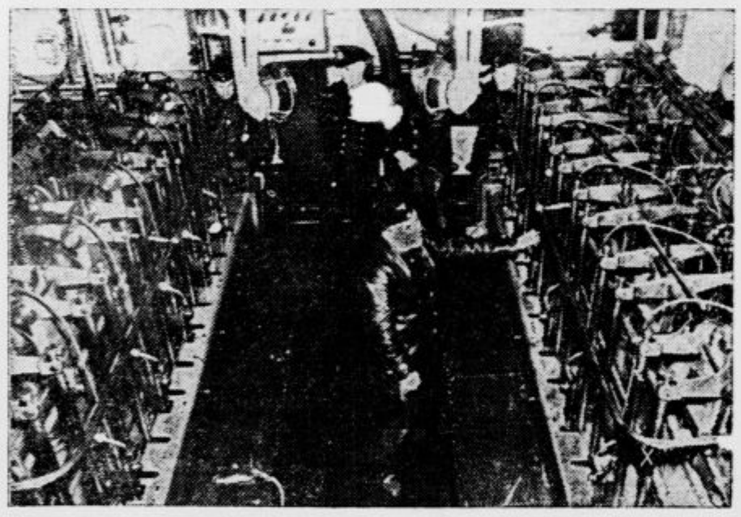

Na poskusni vožnji nemške vojne ladje nadzorujejo stroje, ki polagajo mreže proti sovražnim ladjam

Z bojišča pri Tobruku

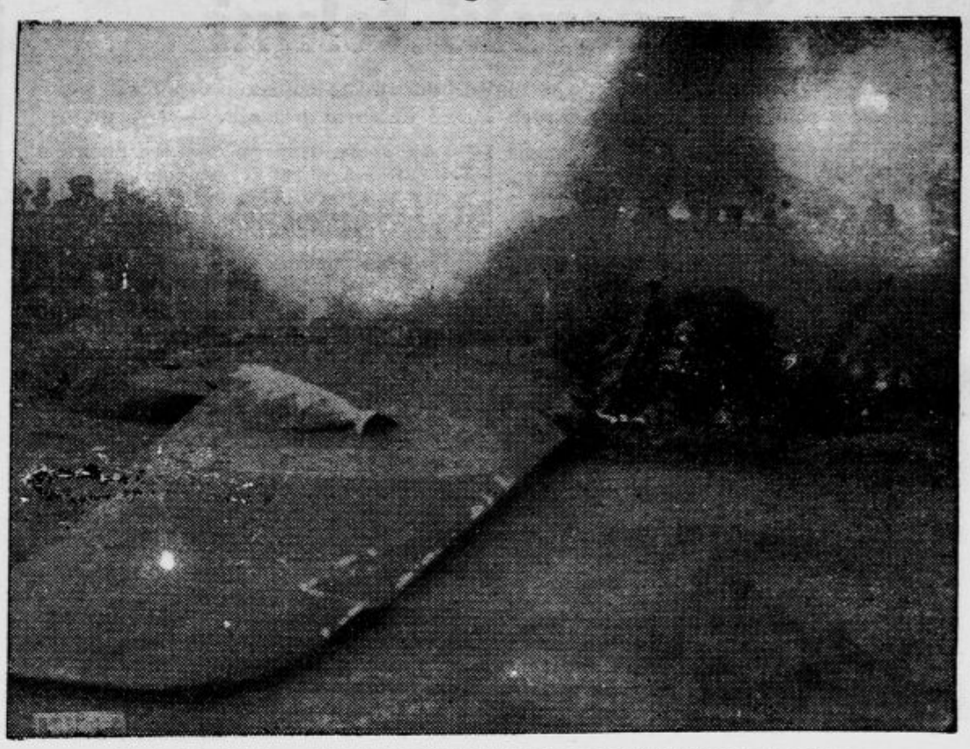

Angleško letalo, sestreljeno od italijanskega protiletalskega topništva

Napredek televizije

Navzlic vojni nadaljujejo razni italijanski laboratoriji eksperimente s televizijo, in sicer tako z njenim sprejemom, kakor z njenimi oddajami.

Televizije doslej niso uporabili v vojne namene. vendar pa ji je namenjen velik razvoj in gotovo je, da jo bodo v bližnji bodočnosti izkoristili za vsakovrstne svrhe. Prej pa bodo morali rešiti različne njene nedostatke, ki zadržujejo njeno splošno razširitev. Med temi nedostatki je omeniti na prvem mestu to, da se pri sprejemu iz velike razdalje poedine slike in prizori izgubljajo na način, ki nam je znan iz navadnih radijskih oddaj v podobi fadingov. Ko bodo to odpravili, se bo televizija lahko neposredno razvila in razširila in nedvomno je, da bodo projekcije resničnih prizorov iz daljnih krajev na kinematografskih zaslonih zbudile veliko zanimanje med ljudmi. Med tem so televizijske sprejemnike že toliko izpopolnili, da jih bodo z nekimi dopolnili lahko začeli izdelovati na veliko in prilično poceni. Takšne tipe zelo izpopolnjenih radijskih sprejemnikov bodo pokazali v Italiji n. pr. na veliki radijski razstavi, ki se bo vršila od 6. do 14. septembra v Milanu.

Vrhovni poveljnik sovjetske vojske

Vrhovni poveljnik boljševiške vojske in ljudski poverjenik za državno brambo je maršal Semjon Timošenko, ki ima za seboj 27letno vojaško kariero. Začel jo je kot pešec carskih vojsk, dne 8. maja lanskega leta pa je dosegel najvišji čin v sovjetski vojski, ko je bil namesto maršala Vorošilova imenovan za vojnega komisarja. Bil je vrhovni poveljnik ruskih čet, ki so jeseni 1939, po končani vojni na Poljskem dosegle stik z nemškimi četami. Šele ob koncu rusko-finske vojne se je izkazalo, da je imel vrhovno poveljstvo nad ruskimi zbori, ki so se borili na Finskem.

Ob obrambi Caricina, sedanjega Stalingrada, se je Timošenko boril ob Stalinovi strani, l. 1920 pa je jezdil z generalom Budjonijem na Poljsko, ko je sovjetska konjenica prispela skoraj do varšavskih vrat. Njegovo ime so imenovali prvič l. 1937, ob veliki »čistki«, ko so osem visokih sovjetskih častnikov usmrtili, njega pa imenovali za poveljnika severnokavkaškega vojnega okrožja. Prej je bil pomočnik poveljnika kijevskega vojnega okrožja, generala Jakirja, ki so ga ob čistki isto tako ustrelili.

Timošenko je kmečki sin. Rodil se je 1895 v besarabski vasi Furmanovki. Od l. 1919 pripada komunistični stranki in je bil član osrednjega odbora za Belo Rusijo, pozneje pa za Ukrajino. Je imetnik najvišjih sovjetskih vojaških odlikovanj.

Težka škoda za špansko letino

Kakor poročajo iz Madrida, so težke nevihte s točo obiskale skoraj vse španske pokrajine in povzročile veliko škodo med letino. Vodni smrk je v občinah Mara, Ruesca, Belmonte in Villalba v saragoški provinci povzročil veliko razdejanje. Zaradi nalivov so reke okrog Galatayuda preplavile polja in uničile mnogo žita. V sami Egei de Los Caballeros cenijo škodo, ki jo je nevihta povzročila poljedelstvu, na 700.000 pezet.

Moskva se prazni ...

Od nedelje zvečer naprej, pravijo poročila iz Budimpešte zapušča prebivalstvo Moskve mesto v trumah in odhaja v notranjost Sovjetske zveze po cestah, ki jih ima pod nadzorstvom vojaštvo. Naval na prometne žile je pri tem tako velik, da so prenatrpane celo ceste, ki so bile prvotno rezervirane za vojaške transporte.

Od tujih zastopstev je odšlo iz Moskve že diplomatsko predstavništvo Velike Britanije, in sicer se je preselilo v Gorki, nekdanji Nižnji Novgorod Ostali diplomati pri sovjetski vladi so imeli šele posvet o tem, kam naj se umaknejo. Nedeljo so preživeli še v okolici Moskve

25.000 žrtev letalskih napadov

Iz poročil, ki so jih podali odgovorni činitelji o dosedanjih žrtvah letalskih napadov v Londonu izhaja, da je bilo v angleški prestolnici doslej 25.000 mrtvih. Še več je bilo seveda ranjenih in pohabljenih.

Z Besarabijo še ni civilnega prometa

Rumunska vlada razglaša, da je civilni promet z Besarabijo zaenkrat prepovedan. Noben civilist, ki nima posebne izkaznice, ne sme stopiti na besarabsko ozemlje.

Obnovite naročnino!

ANEKDOTA

Italijanskega slikarja Jordana je oče klical k obedu. Ko mu ta ni odgovoril in je oče še enkrat ponovil vprašanje, je slikar odgovoril nejevoljno:

»Potrpi še malo! Pridem takoj, samo še dvanajst apostolov mi manjka okoli mize!«

VSAK DAN ENA

Direktorju Iksu se zdi, da oseba, ki govori z njim po telefonu, ni dovolj vljudna v izrazih, pa se zadere: »Tukaj direktor Iks!« Nato dobi po telefonu odgovor, kakršnega je zaslužil: »Saj slišim dobro! Tukaj Pometačeva Ančka!«

J. Esteven 7

SKRIVNOSTNA KRČMA

Toda plamenčki šibic, ki sem jih prižigala drugo za drugo, so v prepihu le medlo in negotovo plapolali in so bili še slabši od teme.

Trudeč se, da bi pregnala iz svoje pameti vsakršno misel in pazila samo na vžigalico, sem prišla v kuhinjo, kjer sem naposled dobila žarnico. To, kar me je zdaj čakalo, je bilo najhujša preskušnja: vzdigniti loputnico in se spustiti v klet. Tema je znova pritisnila name; spet sem prižgala šibico in se počasi napotila proti loputnici, zaslanjaje plamenček z roko.

Tedajci pa sem na vse grlo zavreščala, spustila vžigalico in v brezglavem strahu odskočila. Pri svetlobi šibice, ki je padala na loputnico, sem bila opazila, da se ta počasi vzdiguje.

IV

Skriti se hočem

V takšnih okoliščinah je bilo kar sreča, da mi ni bilo treba klicati možganov na pomoč, kajti v moji glavi ni bilo več možganov, ampak zgolj slepa groza. Imela sem le še noge, ki so se lotile naloge, da razpleto položaj.

Ne spominjam se več, kako sem prišla iz kuhinje, vem pa, da se je zgodilo v nekaj trenutkih. Skozi odprta vrata jedilnice mi je buhnila v hrbet hladna sapa. V veži sem se hudo udarila ob neki zaboj, a vendar sem tekla dalje in divje klatila v temi okrog sebe, dokler nisem mahoma začutila hišnih vrat pred seboj. Spominjam se, kako sem v smrtnem strahu zgrabila za zapah, kajti zdelo se mi je, da slišim v jedilnici korake. Vendar, Bog bodi zahvaljen, posrečilo se mi je, da sem odprla vrata in planila venkaj, v noč, ne zavedaje se obupnega krika, ki se je trgal iz mene.

Najpametnejše bi bilo zdaj, da sem krenila na levo in stekla proti stranskemu krilu, kjer je bil gospod Clavering. A v takšnih okolnostih je zaman terjati od človeka, naj posluša razum. Niti spomnila se nisem ne gosta ne česar koli drugega mimo tega, da moram bežati, čeprav se je — tako sodim — v moji podzavesti prebujalo nedavno Gervaisovo svarilo zastran brvi in njegovo vabilo, naj se v potrebi zatečem k njemu po pomoč. Toliko je gotovo, da sem se zapodila po terasnih stopnicah, planila na desno in vsa zasopla zdirjala skozi ploho proti potoku.

»Pomagajte!« sem kričala. »Pomagajte!«

Toda moj glas se je utapljal v silnem šumenju dežja.

Bilo je nekaj podobnega, kakor kadar človeka môra tlači. Hodila sem seveda na slepo in stezala roke naprej, da se ne bi zaletela v kako drevo. Že po nekaj metrih sem bila premočena do kože, in mokra obleka se mi je oprijemala nog. Tla so bila mehka, kakor da bi hotela vsesati stopala vase. Tako sem se mučila na svojem slepem begu, ravnaje se samo po šumenju potoka pred seboj, trpinčena od strašne misli, da me preganja neznana, hudobna sila.

Tedajci pa sem dobila gotovost, da me res nekdo zasleduje. Ker mi je zmanjkovalo sape in nisem mogla več naprej, sem se obrnila, pogledala nazaj in videla, kako poigrava na vratih gostilne žarek električne žepne svetilke. Klic, ki ga je požirala daljava, me je dohitel izza teh vrat. Svetloba električne svetilke je zletela navzdol po terasnih stopnicah in ubrala pravec za menoj. To je zadostovalo, da sem znova planila naprej in se je pričela med menoj in lučjo dirka, ki je imela potok za cilj. In v tem, ko sem dirjala, sem spet in spet obupno klicala:

»Pomagajte, gospod Gervaise! Pomagajte!«

Prepozno sem se spomnila, da mora to pokazati zasledovalcu mojo sled. Odgovoril mi je klic izza hrbta, to pot že bližje, in jaz sem se še bolj brezglavo zapodila v dir proti brvi.

Trušč vode me je baš še za časa ustavil, da nisem padla z brega v valove. Ali je bila brv na desni ali na levi? Čeprav je seveda nisem videla. sem se vendar morala odločiti: pognala sem se torej na desno, tolikanj zbegana zaradi izgube dragocenih sekund, da me je hotelo kar zadušiti.

Že sem slišala za seboj topòt korakov, ki so me v diru dohajali po razmočenih tleh. Nazadnje sem z eno roko utipala ograjo brvi. Utipala sem ograjo na drugi strani, storila korak naprej — in omahnila v praznoto.

Brvi ni bilo več.

Za svojo rešitev se imam zahvaliti nekaj temu, da sem z eno roko še držala za ograjo na koncu brvi, nekaj pa temu, dna je brv, čeprav podrta, vendar še v pravem kotu slonela na bregu. Tako sem bolj spodrsnila kakor padla, in posrečilo se mi je, da sem obvisela na ograji, iščoč s petami opore na spolzkem lesu, med tem ko sem s prosto roko grabila naokrog ter iskala česar koli, za kar bi se mogla prijeti. Še trenutek, pa bi bila neogibno strmoglavila v sredo besnih valov. Tisti mah pa me je od zgoraj nekaj zgrabilo v zapestju. Moj zasledovalec se je bil spremenil v rešitelja, čeprav v svojem duševnem stanju nisem vedela, za koga naj se odločim, zanj ali za vodo. In tako sem znova zakričala, med tem ko me je njegova silna roka vlekla na breg.

»Tako, gospodična Leejeva,« je rekel glas, ki mi je bil nedoločno znan. »Ali smem vedeti, zakaj ste tako bežali pred menoj?«

Spoznala sem južni izgovor Ragea Claveringa.

»Vi!« sem signila.

»Nihče drug. Smem zdaj vedeti, kaj vraga se je zgodilo?«

Gospod Clavering je utegnil biti človek, ki je hodil okrog z veliko pištolo v dežnem plašču in imel na vesti Bog si ga vedi kakšne grehe, a ta mah sem bila presrečna, da mu slonim v naročju. Zdelo se mi je, da sem bila mnogo let sama in zapuščena. Samo trohico sape sem skušala ujeti v prvem trenutku in se obrzdati, da ne bi zajokala.

»Kaj tako trepečete?« mi je zamrmral z glasom, polnim ljubeznivosti. »Odkar imate mene za soseda, se nikar več ničesar ne bojte. Toda — gli me niste slišali, ko sem vas klical?«

Kronika

Držite se predpisanih cen!

Tiskovni urad Visokega Komisariata opozarja trgovce in odjemalce — sklicujoč se na odredbe o cenah, ki jih je izdal Visoki Komisar — naj se vestno drže predpisanih cen, da ne bo kakršnih koli prestopkov. Da se zavaruje strogo izvajanje določenih ceni, kakor je predpisana — po ceni, v kadelujejo s svoje strani, bodisi tako, da v nobenem primeru ne plačajo blaga po višji cen, kakor je predpisana — po ceni, v kateri je odmerjen že primeren odstotek zaslužka za prodajalca —, bodisi, da brez pomislekov ovadijo vsakega kršitelja predpisov. Kdor bi bil pripravljen, kupovati blago po višjih cenah, kakor so predpisane, ne dela škode le samemu sebi, temveč vsej skupnosti, zato ga moramo smatrati v enaki meri za odgovornega kakor brezvestnega trgovca, ki bi zahteval zase prevelik dobiček, in je torej prav tako kazniv. Visoki Komisar vsak dan objavlja kazenske ukrepe proti trgovcem in prodajalcem, ki so se pregrešili proti zakonu s tem, da so oškodovali meščane. Preiskave se nadaljujejo in oblastva, ki jim je zaupana zaščita cen, bodo stalno in neuklonljivo vršila svoje delo, ki je delo za javno blaginjo.

Ureditev potrošnje živil

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino nadaljuje z delom, ki naj pravično uredi razdeljevanje najpotrebnejših živil. Temu vprašanju posveča Visoki Komisariat vso pozornost. Dne 16. t. m. stopi v veljavo racioniranje hranilnih maščob in sladkorja za vse občine, civilne zavodske družine in gostinske obrate, ki nimajo zalog. Razen tega bo v kratkem objavljena odredba, ki vsebuje posebne predpise o razdeljevanju in prodaji mesa.

* **50-letnico mature** so proslavili 15. t.m. učitelji: Cvar Andrej, Malnarič Ivan, Vrščaj Ivan, viš. šol. nadzornik in Wigele Ferdo. Te proslave se je posebno veselil tovariš Juvanec Ferdo, ki je pa pred nekaj dnevi umrl. Tovariš Verbič Franc se proslave zaradi bolezni ni mogel udeležiti. Od 17 maturantov iz leta 1891. je živih samo še pet.

* **Za večjo štednjo s papirjem.** Ministrstvo za korporacije je v sporazumu z Ministrstvom ljudske prosvete in s Korporacijo papirja in tiska izdalo nekatere važne ukrepe, kar se tiče proizvodnje in potrošnje papirja. Tovarne papirja in sorodnih lesnih proizvodov bodo morale do nadaljnjega razen ob nedeljah počivati še po en teden v mesecu. Izdelovanje papirja in kartonov finejših in najfinejših vrst je prepovedano. Od te prepovedi so izvzete samo nekatere vrste papirja in kartonov, posebej namenjene za tehnične, industrijske in izvozne namene. S posebnimi ukrepi je poskrbljeno, da bo preprečen vsak poizkus, prekršiti načela štednje. Posebna določila bodo uredila tudi vprašanje strani dnevnega tiska. Hkrati je prepovedano, tiskati nove revije in periodične publikacije.

* **Smrt dobrega gospodarja.** V Ivančni gorici pri Stični je nenadno umrl gostilničar g. Feliks Jakoš, po domače Sadarjev, star 57 let. Razen v domačem kraju je imel mnogo prijateljev in znancev tudi med Ljubljančani, ki so radi obiskovali njegovo hišo, saj je bil izredno postrežljiv in splošno priljubljen. Pogreb dragega pokojnika bo danes dopoldne na domače pokopališče.

* **Kinematografska razstava v Benetkah.** Dne 30. avgusta bodo v Benetkah otvorili deveto Mednarodno razstavo kinematografske umetnosti, ki bo trajala 15 dni in na kateri bodo sodelovale poleg Italije, Nemčije in Japonske številne druge evropske države.

* **Plemenita gesta cirkuškega artista.** Cirkuški artist Luigi Lasagna je pred dnevi v svojem skromnem šotoru na robu Ravenne priredil predstavo, za katero je nabral 151 lir vstopnine. Ves ta znesek je nato poslal mestnemu županu in ga v zanimivo pisanem pismu poprosil, naj denar porabi za podpore najbolj potrebnim materam in vdovam v vojni padlih.

* **Ogenj v skladišču.** V torek zvečer je v nekem skladišču na cesti Torricelli v Trstu začelo goreti. Po neprevidnosti je nekdo prevrnil ročko bencina v neposredni bližini petrolejske luči, a na srečo so preprečili požar, da ni bilo večje škode. Pač pa sta se pri gašenju precej opekla 51letni prodajalec Jakob Papo s ceste Majolica in 28letna prodajalka Emilija Posedel s ceste Slataper, tako da so ju morali prepeljati v bolnico Regina Elena.

* **Kravo in svinjo je zatajil.** Po odredbi Ministrstva za poljedelstvo in gozdove so bili lastniki živine in drobnice obvezani, da do 30. junija prijavijo, koliko glav premorejo. Andrej Križmančič, 57letni posestnik z Bazovice, je v prijavi izpustil eno kravo in eno svinjo.

* **Tri nesreče v Trstu.** V ulici Tigor je bil na neki strehi zaposlen 23letni Stanislav Suklan z ulice S. Cilino. Med delom se je tako nesrečno ranil z žebljem, da je moral v bolnico Regina Elena. — Emil Ukmar, 17letni mizarski vajenec, stanujoč v Scala Santa, je med delom padel in se nevarno poškodoval po glavi. — Prav tako je morala v bolnico 30letna Bianca Carra iz ulice Donadoni, ki se je peljala s kolesom, pa je tako nesrečno padla, da se nevarno ranila na levem komolcu.

* **Obisk dr. Leya na Gorenjskem.** Pretekli teden je z letalom prispel v Celovec voditelj nemških organizacij dr. Ley. Sprejel ga je na letališču namestnik okrožnega vodje Fran Kučera. Dr. Ley je govoril še isti dan na trgu v Celovcu veliki množici, potem pa se je odpeljal na južno Koroško. Dekleta so ga sprejela v ziljski narodni noši in mu izročila planinsko cvetje. Od tem se je dr. Ley odpeljal na Jesenice in si ogledal tamošnjo industrijo. Potem se je odpeljal na Bled in se nastanil v hotelu Toplicah, kjer je imel sestanek z vodilnimi možmi iz stranke in drugimi državnimi funkcionarji. Naslednjega dne je odpotoval na Štajersko.

* **Vrsta nesreč.** Včeraj se je pripetila na Turjaškem klancu huda nesreča. Prevrnil se je osebni avtomobil, v katerem je bilo 8 potnikov. Na srečo pa so bili poškodovani samo trije, in sicer trgovec Bogdan Rebolj, zasebni uradnik Hinko Rebolj in učitelj Ludvik Šnuderl, ki so morali iskati pomoč v bolnišnici. Ostalih pet potnikov je odneslo zdravo kožo. — Vsak dan zabeleži kronika nekaj kolesarskih nesreč. V ljubljanski bolnišnici so včeraj spet dvema kolesarjema nudili pomoč. 13letni posestnikov sin Florjan Podboršek iz Cerkelj pri Kranju je padel s kolesa in si zlomil desno ključnico, delavec državnih železnic Vinko Bratina pa si je prav tako pri padcu s kolesa zlomil levico. — Nesreča je zatekla tudi državnega cestarja Antona Velkavrha. Pri delu na cesti ga je podrl nek avtomobilist in je dobil poškodbe po vsem telesu, tako da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Iz Ljubljane

u— **Dež je za silo namočil zemljo.** Po nekaj dneh prave poletne vročine je v torek močan veter precej ohladil ozračje. Več znamenj je kazalo, da bomo dobili spremembo vremena. Ljudje, ki bolujejo od revmatizna ali drugih podobnih bolezni, so napovedovali vremenski preokret; gosto posejano zvezdno nebo tudi ni obetalo najboljšega, nepriljeten smrad iz cestnih kanalov pa je še podkrepil domneve o spremembi vremena. V sredo zjutraj je sonce sicer že navsezgodaj posijalo, kar se je letos zgodilo le redkokdaj, ker smo imeli mnogo meglenih juter še v tem mesecu. Kmalu po 8. pa se je nebo dodobra pooblačilo. V teku dopoldneva je nekajkrat sicer kazalo na izboljšanje, vendar so oblaki vedno znova zamrežili nebo. Kmalu čez poldne je začelo rahlo deževati ob spremljevanju bliska in groma. Dež bo menda vsem prav prišel. Zemlja je bila že močno izsušena in so vsi pridelki, razen žita, bili potrebni moče. Kopalcem pa tudi ne bo škodilo dan ali dva odiha.

u— **Novi spored Veselega teatra.** V torek je Veseli teater, ki zdaj že pol meseca razveseljuje naše občinstvo in vsak torek, sredo in četrtek polni dvorano Delavske zbornice, uvedel nov spored. Občinstvo je tudi tokrat do zadnjega kotička zasedlo dvorano in se v svojih pričakovanjih ni uštelo, saj se je od srca nasmejalo dovtipom in zbodljajem brez konca in kraja, ki v živo zadevajo naše razmere in naš čas. O sporedu in izvedbi bomo še poročali.

u— **Golarjev večer.** V vrsti literarnih večerov, ki smo jih slišali v zadnjem času, bo ljubljansko občinstvo gotovo še posebno zanimal literarni večer našega lirika iz Slovenskih goric Cvetka Golarja. Golarjev večer bo, kakor smo že poročali, v petek 18. t. m. ob pol 9. zvečer v frančiškanski dvorani. Dela, ki so še vsa neobjavljena, bosta brala ga. Nada Gabrijelčičeva, članica drame, in g. Vaclav Držaj. Programi, ki so že na razpolago, so po 5, za dijake pa po 2 liri.

u— **Slikar Edo Deržaj** nas je tudi po pot presenetil. Njegova dela vzbujajo pri ljubiteljih upodabljajoče umetnosti splošno pozornost. Zato vabimo vse, ki si njegove razstave v palači Bate še niso mogli ogledati, da to čimprej store, ker bo razstava zaključena nepreklicno v soboto 19. t. m. Pomagajmo, podpirajmo stremljenja naših kulturnih delavcev, ki so v teh hudih vojnih dneh zmožni ustvarjanja. Razstava je odprta dnevno od 9. do 12. in od 15. do 18. Vhod skozi trgovino Bata.

u— **Izlet SPD** v nedeljo 20. t. m. iz Borovnice skozi Pekel na Kožljek ter nazaj preko Vinjega vrha do zavetišča SPD na Padežu ter povratek čez Pokojišče v Borovnico. Skupina planincev odpotuje iz Ljubljane v nedeljo zjutraj ob 6.20 z vlakom do Borovnice. Od tod krenejo skozi sotesko Pekla mimo prijaznih mlinov in žag na Kožljek. Po kratkem počitku se vzpnejo še na Vinji vrh, kjer je krasen razgled, ter krenejo na Padež k zavetišču SPD. Okrog 20. ure se vrnejo izletniki iz Borovnice nazaj v Ljubljano. Prijave za izlet sprejema društvena pisarna SPD najkasneje do sobote opoldne.

u— **Davčna uprava za mesto Ljubljano** objavlja, da dospe v smislu člena 148. zakona o neposrednih davkih v III. četrtletju 1941 v plačilo: a) dne 1. julija 1941 tretji četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice; b) dne 15. avgusta 1941 prvi polletni obrok zemljarine. Podrobnejša pojasnila so razvidna iz razglasov, nabitih na uradni deski davčne uprave za mesto v Ljubljani in na deski mestnega poglavarstva v Ljubljani.

—u **Prošnja.** V torek zvečer je revna akademičarka izgubila na Gradu belo ročno žensko torbico v kateri je bilo 290 lir in zlata zapestna verižica (kar ni bilo niti njena last), ključi in očala. Najditelj se naproša, da jo vrne v upravništvo »Jutra«, ker ga navidezno pozna gospod, ki je sedel na sosedni klopi.

u— **Popravni izpiti** — tečaj za učence meščanskih in srednjih šol na poljanski gimnaziji. Učnina zmerna. Tudi popust. Priglasi IV. a razred, I. nadstropje. (—)

u— **Društvu slepih** v Ljubljani so darovale rodbina Novak 114 lir, ter rodbini Danijel Zupan in Viktor Voljčanšek po 38 lir, za kar se jim Društvo slepih najtopleje zahvaljuje. (—)

u— **Slavni italijanski virtuoz Arturo Benucci,** ki bo koncentriral v Ljubljani prihodnji ponedeljek, je določil za svoj prvi solistični koncert v našem mestu spored, ki sestoji iz treh delov. V prvem delu bo igral skladbe iz klasične dobe in sicer so na sporedu dela Sammartinija, Boccherinija in Haydna. Središče koncerta je drugi del in na sporedu je Dvořakov koncert v h-molu op. 104, ki je morda najboljši koncert za čelo in orkester, odnosno klavir cele svetovne literature. Že samo to delo zasluži naše največje zanimanje. V tretjem delu so na vrsti dela modernejših italijanskih skladateljev: Respighija, Alfana, Guerrinija in Caselle. Na klavirju bo spremljala umetnika čelista pianistka gdč. Maria Luisa Faini. Koncert bo 21. t. m. ob 1/29. uri v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice. (—)

u— **Sreda 16. julija Veseli teater** v Delavski zbornici ob 1/29. uri zvečer. (—)

u— **Popravilo Medvedove ceste.** Dolga Medvedova cesta v Šiški je že precej časa deloma zaprta za vozni promet. Od Malgajeve ulice dalje temeljito obnavljajo cestišče, ki bo urejeno na podoben način kakor na ostalih cestah. Medvedova ulica je dobila pred kolodvorom povsem mesten izgled, saj jo obkrožajo že številne tronadstropne stanovanjske hiše. V bodočnosti pa bo mnogo pridobila na svojem pomenu, saj je najkrajša zveza s Šiško in Bežigradom. Da nima še sebi primernega prometa, je vzrok njen preozki in neurejeni del med Bleiweisovo cesto in gorenjskim kolodvorom. — Šešenske ulice in ceste na mnogih krajih prerašča trava, ki se je že močno razširila čez cestišče in pločnike. V zadnjem času pa so začeli delavci mestne občine temeljito trebiti travo. Kavškovo ulico so že osnažili in obenem uredili desni hodnik za pešce. Železnikarjeva ulica, ki teče vsporedno s Kavškovo, je bila tudi že vsa zelena in zdaj čistijo cestišče ter hodnike. V tej ulici je zrasla pred nedavnim moderna tronadstropna stanovanjska hiša. Tu so obe vzporedni cesti povezali s primernim prehodom.

u— **Dela na zatvornici pri stari cukrarni.** Zadnja etapa regulacije Ljubljanice so dela na zatvornici za šentpetrskim mostom. Vreme in vojna so jih sicer že večkrat prekinili, toda vse kaže, da bodo letos končana vsa betonska dela. Lepo vreme, ki smo ga imeli nekaj časa sem, je omogočilo, da so lahko neovirano betonirali tla. Dela nad jezom so končana in bo treba dovršiti le še kakih 60 metrov v dolžino betonskih tal pod jezom. Računajo, da bodo do konca meseca z delom končali.

u— **Otroci nabirajo sadje.** Vsak dan je po vseh okoliških gozdovih, na Rožniku in na Golovcu polno mladine in tudi odraslih, ki se pasejo na borovnicah in gozdnih jagodah. Tu in tam pade kak sadež tudi v skodelico, da imajo potem še domači kaj za pod zob. Zdaj gre sezona za to vrsto gozdnih sadežev h kraju. Zato je iznajdljiva mladina brž poiskala majhen nadomestek. V Mestnem logu in tudi drugod na nekaterih krajih je še nekaj murvinih dreves, ki so jih svoje čase gojili v ljubljanski okolici za sviloprejke. Prav zdaj dozoreva na njih sadež in otroci so pridno na delu pri obiranju.

u— **Delo na cesti.** V zadnjem času je mestna občina modernizirala vsa ustja glavnih ljubljanskih cest na križiščih. Postavljeni so bili prometni otoki s kamenitimi stebri in tudi ponoči vidnimi znaki. Tak prometni otok bodo sedaj postavili na ustju Erjavčeve ulice na Gradišču, kjer je sicer že postavljen podoben otok, a nikakor ne ustreza zahtevam sodobnega prometa.

u— **Lov za kolesarskim tatom.** Včeraj popoldne so pasantje Poljanske ceste videli razburljiv lov za kolesarjem. Šlo je namreč za kolesarskega tatu, ki si je na predrzen način hotel prisvojiti to prometno vozilo. Do neke trgovine na Poljanski cesti št. 1 se je pripeljal mlad kolesar in prislonil vozilo ob zid, sam pa stopil v trgovino. V naslednjem trenutku pa je že bil pri kolesu neznan moški, se vsedel nanj in se odpeljal proti Ambroževem trgu. Slučajno na cesti mudeči se mestni delavec je brž obvestil o tem lastnika kolesa in začel se je lov za tatom. Neki mimovozeči kolesar je brž presodil situacijo, z vso naglico odpeljal proti Ambroževem trgu in tam stoječega stražnika opozoril na tatu. Z združenimi močmi so ga vlovili. Prvo plačilo za svojo predznost je dobil takoj na mestu samem, sodišče pa bo poskrbelo, da bo zadoščeno tudi paragrafu.

Iz Novega mesta

n— **Gostovanje mariborskih igralcev.** Skupina mariborskih slovenskih igralcev, ki se je že uveljavila v Ljubljani, je pokrenila akcijo za nekoliko gostovanj v Novem mestu. Gostovanje priznanih mariborskih gledaliških umetnikov bi bilo za Novo mesto izreden kulturni dogodek, saj dolenjska metropola posebno danes najbolj pogreša kulturne prireditve. Mariborčani nameravajo gostovati v Novem mestu s Knittlovo »Via malo«, ki je zaradi zanimive vsebine in odlične interpretacije že v Ljubljani dosegla prodoren uspeh, in nad vse zanimivo in zabavno veseloigro Olge Scheipflugove »Okence«. Kot tretjo predstavo pa nameravajo Mariborčani odigrati amerikansko dramo iz življenja mornarjev »Ano Christie«. Te dramske predstave bodo nedvomno nudile našemu prebivalstvu izreden umetniški užitek in zaradi tega upamo, da bodo tukajšnji kulturni krogi podvzeli vse, da omogočijo ta gostovanja. Tako bo ponovno oživljeno kulturno življenje v našem mestu in obenem bodo ta gostovanja v veliki meri podprla mariborske slovenske umetnike v njihovem sedanjem težavnem položaju.

n— **Kopalna sezona.** Krasni poletni dnevi privabljajo vsak dan večje število kopalcev na bregove Krke, ki posebno v sedanji poletni vročini nudi res prijetne in osvežujoče kopeli vsemu prebivalstvu. Ker pa je bilo staro mestno kopališče ob železniškem mostu razdrto in gradnja predvidenega novega modernega bazenskega kopališča zaradi izrednih razmer še ni mogla biti izvršena, je našim meščanom kopanje sedaj zelo oteženo. Krka je namreč zaradi globokih tolmunov, mrzlih vrelcev, zahrbtnih vrtincev in težki dostopov le na malo mestih primerna za kopanje in še na teh krajih pogrešajo kopalci primernih prostorov za slačenje in oblačenje ter spravljanje obleke. Zaradi tega je sedaj posebno revnejšim slojem, ki nimajo svojih čolnov in imajo dnevno le malo prostega časa na razpolago, kopanje skoraj onemogočeno. Nujno bi torej bilo, da se takoj zgradijo vsaj začasne slačilnice na mestu starega kopališča in je za to tukajšnji okrajni komisar že obljubil izposlovanje potrebnih kreditov. Prebivalstvo bo g. komisarju izredno hvaležno, ker mu bo edino tako omogočena tako potrebna osvežujoča kopel v opoldanskem odmoru, istočasno pa bodo s tem že v naprej preprečene številne nesreče, ki se sicer vsako leto dogajajo pri kopanju na prostih in nezavarovanih mestih.

S Spodnje Štajerske

Finančni uradi. Davčne uprave v Mariboru, Celju, Gornji Radgoni, Ptuju in Brežicah imajo odslej naziv finančnih uradov. Finančni urad v Mariboru obsega mariborsko mestno in podeželsko okrožje, celjski finančni urad podeželski okrožji v Celju in Trbovljah, ptujski finančni urad podeželsko okrožje v Ptuju, finančni urad v Brežicah brežiško podeželsko okrožje, finančni urad v G. Radgoni pa okoliš ljutomerskega okrajnega načelstva.

Organizacija prehranjevalnih in gospodarskih uradov. Pri mestnem okrožju v Mariboru, pri vseh spodnještajerskih podeželskih okrožjih in pri okrajnem načelstvu v Ljutomeru so bili ustanovljeni posebni prehranjevalni ter gospodarski uradi. Vodje teh uradov so podrejeni političnim komisarjem.

Dobava in izdelovanje tkanin. Odobrena je bila dobava tkanin ter blaga iz tkanin za potrebe na Spodnjem Štajerskem. Mesečna dobava ne sme prekoračiti ene dvanajstine letne dobave iz leta 1940. Obdelava in predelava tkanin je dovoljena le v enakem obsegu kakor v l. 1940.

Ustanovitev meroizkusnih uradov. Pooblaščenec za meroizkusno službo na Spodnjem Štajerskem je pričel s svojim delovanjem po dveh meroizkusnih uradih, ki delujeta v Mariboru in Celju.

Usodna nesreča. V Poljčanah se je pripetila usodna nesreča; doletela je 29 letnega posestniškega sina Alfreda Ošina. Pri pregledovanju puške je eksplodirala cev in so mu drobci poškodovali oči, tako da bo poškodovanec najbrže izgubil vid na obeh očeh. Najprej so ga prepeljali v mariborsko okrožno bolnišnico, nato pa v očesno kliniko v Gradcu.

Lovstvo v Trbovljah. Za lovskega mojstra v trboveljskem podeželskem okrožju je bil imenovan mag. pharm. Franc Pecharz iz Trbovelj.

Na celjskem magistratu veljajo od 7. t. m. naslednje uradne ure: dopoldne od pol 8. do pol 15. ure, popoldne od pol 17. do pol 20. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Neznana utopljenka. Posestnik Ivan Masten iz Frankovcev našel ob Dravi truplo neznane utopljenke, ki jo je naplavila Drava. Gre za 60 let staro žensko, visoko 165 cm. Njena identiteta še ni ugotovljena.

Smrtin padec z vlaka. 43 letni Ivan Sarinič, ki je bil uslužben pri slovenjebistriški klavnici, je med vožnjo po nesrečnem naključju padel z vlaka in obležal s smrtnimi poškodbami na tračnicah. Zapušča ženo in štiri otroke.

Smrtna kosa. V mariborski okrožni bolnišnici je preminila 32 letna zasebnica Marija Šeme; v Mariboru so nadalje umrli 86 letna hišna posestnica Neža Kantnerjeva, 70 letna vdova po hranilniškem uradniku Josipina Staudingerjeva, 37 letni paznik Anton Preložnik, 64 letna zasebnica Marija Turnšek in 58 letna vdova po poštnem kontrolorju Neža Gorškova. Na Pobrežju pri Mariboru je preminil 25 letni delavec Ivan Žižek.

Tečaji za brzo kuhanje. Ženski urad štajerske domovinske zveze je organiziral posebne tečaje za naglo, brzo kuhanje. V mariborskem podeželskem okrožju se udeležuje teh tečajev okoli 1000 gospodinj.

Iz Hrvatske

Hrvatski letalci na poti v Nemčijo. Dne 15. julija je odpotoval v Nemčijo hrvatski letalski polk.

Židi morajo oddati fotografske aparate. Vsi zagrebški židje, ki še niso oddali fotografskih in kino aparatov, morajo to storiti najkasneje do 19. t. m. Za tiste, ki aparatov ne bi oddali pravočasno, so predpisane najstrožje kazni.

Preki sod tudi v Mostaru. Minister pravde je pred dnevi podpisal odlok, po katerem je ustanovljen preki sod tudi na področju sodnega stola v Mostaru.

Preseljevanje na Hrvatskem. Vprašanje preseljevanja iz Hrvatske in obratno rešuje izključno hrvatska državna vlada in je za to merodajno Državno ravnateljstvo za narodno obnovo in nobena druga državna oblast ali ustanova.

Podravski kmetje za otroke iz Like. Preko 200 kmetov v Podravini je pripravljeno sprejeti na počitnice siromašne otroke iz Like in drugih pasivnih krajev. Ker so Podravci najnaprednejši poljedelci na Hrvatskem, bi imeli lički otroci dovolj priložnosti, da si ogledajo, kako se pravilno opravljajo razna poljska dela.

Silosi in gnojišča. Poljedelsko ministrstvo je odobrilo vsoto 884.200 din kot pomoč kmetom za ureditev silosov in gnojišč. Ta vsota bi omogočila izgradnjo 2044 gnojišč in 422 silosov. V Nezavisni Hrvatski je okoli 838.848 kmetij in bi bilo treba najmanj desetkrat povečati število silosov in higienskih gnojišč.

Bolgarski novinar Seizov v Zagrebu. Pred kratkim je prispel v Zagreb velik prijatelj Hrvatov bolgarski novinar Vasil Seizov, politični urednik sofijskega dnevnika »Zora« in tajnik nedavno osnovane »bolgarsko-hrvatske lige«. Vasil Seizov je po rodu iz Makedonije in je nekaj časa študiral tudi v Zagrebu. Napisal je celo vrsto političnih člankov o Jugoslaviji.

Iz Srbije

V Beogradu je začel izhajati nov dnevnik. Po ukinitvi starih listov je začelo najprej izhajati »Novo vreme«, potem »Opštinske novine«, zdaj pa še dnevnik »Obnova«. Glavni urednik lista je bivši poslanec Milan Stoimirović-Jovanović.

Ukinjeno poslovanje državnega sodišča za zaščito države. 1. julija je prenehalo poslovati sodišče za zaščito države. Ustanovljeno je bilo leta 1929.

Manom Silva Mehore

17. VII. 1939—41)

Zastavil danes pot sem misli nori,
ko se mudilo ji je med gradove
morilcev Hasanovih, na grobove,
kjer modrecev so pokopani zbori.

»Ne, misel moja«, sem velel ji tužen,
»danes zletela h grobu boš poeta,
ki mu v iskanju so hitela leta,
dokler postal ni temne vode suženj.

Tam z mojo solzo rožo čudotvorno
zalila boš, ki prej je v srcu cvela,
iz mrtvega sedaj bo pesem pela,
o nežnem bitju z mislijo uporno.

Če ob gomili srečala boš druge,
iskalca dva, ki z jokom v jadni duši,
molče bi se menila z onim v ruši,
povej, da si poslanka moje tuge.«

ERNEST EYPPER

Sestanek Švabsko-nemškega Kulturbunda. Prvo nedeljo v juliju so se zbrali člani Kulturbunda v Beogradu. Na sestanku, ki se ga je udeležilo 8000 Nemcev, sta govorila vodja nemške skupine dr. Sepp Janko in poveljnik zasedenega ozemlja general von Schröder. Slednji je posebno poudaril potrebo, da vse prebivalstvo podpre nemško vojsko v borbi proti boljševizmu. Po končanem zborovanju so udeleženci korakali v sprevodu po mestnih ulicah.

Novo glavno železniško postajno poslopje v Beogradu so pričeli te dni graditi na prostoru med bivšo dvorno čakalnico in pošto Beograd 2. V teku so zemeljska dela.

Naše gledališče

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek, 17. julija: Pri treh mladenkah. Red Četrtek.

Petek, 18. julija: Ero z onega sveta. Red B.

Sobota, 19. julija: Pri treh mladenkah. Red Sreda.

Melodiozna, topla in humorna spevoigra daje nosilcema glavnih partij Schubertu (Janko) in Hannerl (Vidalijeva), lep pevski in igralski razmah, nositeljem komičnih partij (Poličeva in Zupan) veliko možnosti, da ogrejejo občinstvo in ga pripravijo v prisrčen smeh. Nadalje bodo peli: Polajnarjeva, Barbičeva, Španova, B. in M. Sancin. Dirigent: D. Žebre. Režiser: D. Zupan.

Očarljiva komična opera je Gotovčevo delo »ERO Z ONEGA SVETA«, ki je zaznamovala že pred dvema sezonama prav poseben uspeh. Delo se je občinstvu nenavadno prikupilo in imelo veliko število repriz. Odlično podane partije so skupno z muzikalnim vodstvom, orkestrom, zborom in režijo ustvarile predstavo, ki jo velja na vsak način videti. Peli bodo: glavno žensko partijo Giulo bo pela Heybalova, naslovno partijo Era — Francl, očeta — Lupša, mater — Kogejeva, mlinarja Sima — Dolničar. Dirigent: dr. Švara. Režiser: ing. Golovin.

Churchill o zvezi plutokracije s sovražnikom kapitalizma

New York, 16. jul. d. V včerajšnji debati v angleški spodnji zbornici je Churchill prvič brez olepšavanja označil Sovjetsko zvezo kot britansko zaveznico. Naglasil je, da pomeni britansko-sovjetska pogodba »zvezo za skupno akcijo«, dasi se je podvizal pripomniti, da Velika Britanija s tem ne podpisuje komunističnega svetovnega nazora, niti se ne bori za komunistične cilje. Tudi v nadaljnjem svojem govoru si je Churchill z vso vnemo prizadeval razpršiti sleherne sume glede sodelovanja med Anglijo in komunizmom ter se je v ta namen poslužil obširnih citatov iz izjave premierja Južnoafriške unije Smutsa, ki je izjavil, da Anglija z zvezo, ki jo je sklenila s Sovjetsko Rusijo, nikakor ni podala roke komunizmu. Nato je Churchill izrazil upanje, »da bo novo sklenjena zveza gotovo imela močan in po njegovem mnenju tudi ugoden vpliv na nadaljnji potek vojne.« Na koncu svojega govora je Churchill čutil potrebo še prav posebej poudariti veliko vlogo, ki jo je igrala Anglija v prizadevanju, doseči sporazum med Moskvo in disidentsko poljsko vlado, ki ima svoj sedež v Londonu. Po njegovem mnenju znači to »važen korak k zvezi vseh narodov sveta nasproti zločincem, ki ogrožajo bodočnost sveta!«

Od prve radirke do sintetičnega gumija

Od osemnajtega stoletja do današnjih dni se je potrošnja kaučuka izredno pomnožila — Umetni gumi

Železo, kruh, bencin in gumi — to so štiri besede, ki vsebujejo danes pol človeškega življenja, njegove boje in njegov obstoj. O železu in kruhu je bilo govora že v pradavnih časih. Bencin in gumi igrata svojo odločilno vlogo šele v najnovejšem času. Oba sta skoraj enako stara, odnosno, če gledamo nazaj v zgodovino, enako mlada. Otroka sta, v današnjem svojem pomenu, devetnajstega stoletja. Šele v 18. stoletju so v Evropi doznali za kaučuk, surovino, iz katere dobivamo gumi. Francoski znanstvenik La Condamine je pri povratku s svojega potovanja po Braziliji prinesel v Pariz novo surovino ter pripovedoval, da jo Indijanci imenujejo kaučuk in da jo pridobivajo iz soka nekega posebnega drevesa. Ko se sok strdi, izdelujejo iz njega razno posodo in celo neke vrste čevlje. Poročilo francoskega učenjaka je ostalo v arhivu. Zanj so se zanimali le nekateri botaniki in kemiki. Eden izmed njih je slučajno s kosom te amerikanske tvarine brisal po papirju ter ugotovil, da so črte svinčnika pod njim izginile. Tako so leta 1770 pričeli izdelovati prve radirke. To je bila v Evropi prva praktična uporaba gumija.

Petdeset let pozneje je nekega dne eksperimentiral angleški kemik Mackintosh s tekočim kaučukom in se je pomazal z njim po obleki. Zapazil je, da so namazana mesta postala nepremočljiva. Mackintosh je postal cče tisočerih »mackintoshev«, ki so pozneje dobili ime »waterproof« — prvih nepremočljivih površnikov. Seveda ti prvi »waterproofi« niso bili bog ve kaj prida — nepremočljivi da, toda v vročih dneh so smrdeli in bili lepljivi, da se v njih nisi smel vsesti na klop. Priti je moral g. Goodyear, siromak tam nekje v Ameriki, ki je brkljal po kemiji in prekuhaval tudi kaučuk na vse mogoče načine. Nekega dne je slučajno natresel v raztopino kaučuka žveplo. Rezultat je postal svetovnega pomena — Goodyear je s tem odkril tako zvano vulkanizacijo kaučuka in pretvoril to surovino v elastični in odporni gumi. Leta 1842 je bil Goodyearov gumi prvič razstavljen v Londonu. In Goodyear je napisal knjigo, v kateri navaja 500 različnih načinov za uporabo gumija. Le enega načina v tej knjigi ni: to je uporaba gumija za pneumatike. Prvi svetovni pomen je dobil gumi kot izolacijsko sredstvo pri telegrafiji. Brez njega bi bila položitev prekomorskih kablov nemogoča. Toda šele ko smo dobili avtomobile, je postal gumi ena največjih potreb človeškega napredka. Pred 100 leti so na celem svetu porabili morda kakih 400 vagonov kaučuka. V sredi prošlega stoletja je znašala potrošnja 10krat več, v začetku 20. stoletja pa je bila uporaba več ko stokrat večja. Ali zdaj se šele začenja velika tekma — 25 let pozneje, l. 1925 se je potrošnja zopet podesetorila in je prekoračila 500.000 ton. Deset let pozneje, okoli l. 1935, pa je potrošnja prekoračila že milijon ton, torej 100.000 vagonov. Ta ogromna količina od tedaj še stalno narašča. In danes gumija ne izdelujejo samo iz kaučuka temveč so nemški kemiki pred nekaj leti že iznašli način pridelovanja umetnega, to je sintetičnega, kemičnim potom pridobljenega gumija.

Napoleonov načrt za osvojitev Anglije

Dandanes se v vseh vojaških krogih mnogo razpravlja o možnosti vdora v Veliko Britanijo. Načrt vdora v Anglijo je imel pripravljen že Napoleon I., toda vojni dogodki na vzhodu so ga prehiteli, tako da ga ni mogel več uresničiti. V izvlečku priobčujemo članek Artura Lancellottia, ki ga je rimski »Sapere« pred meseci objavil.

Kakor je Hitler naletel na nasprotja, ki so že od nekdaj obstojala med Nemčijo in Anglijo, tako je pred 100 leti Napoleon I. nadaljeval borbo med Anglijo in Francijo, ki se je začela že mnogo pred njegovim prihodom.

London je napovedal vojno vsakemu francoskemu režimu, ki bi si upal misliti na hegemonijo v Evropi. Anglija, ki jo je Napoleon imenoval sovražnico svobode, je hotela vedno sama gospodariti. Čeprav od leta 1870. dalje ni bilo vojn med Francijo in Anglijo, je dokazano, da je bila leta 1870/71 angleška nevtralnost naklonjena Nemčiji, da je omogočila Bismarcku uničiti drugo francosko cesarstvo. Sam Gladostone je javno rekel, da ga niti napad na belgijsko ozemlje ne bi spravil iz ravnotežja v njegovi politiki nevmešavanja. Tako so Angleži pošteni, kadar jim gre to v račun! Prijateljstvo Angležev do Francozov leta 1914. je imelo svoje korenine v koristi same Velike Britanije. Hotela je tedaj preprečiti zmago Nemčije, iste Nemčije, ki ji je pol stoletja prej pomagala izvojevati zmago nad Francijo. Anglija je tedaj vedela, da je republikanska Francija preveč slaba, da bi ji mogla biti v oviro, medtem ko bi imperialna Nemčija bila tega sposobna.

Danes, ko je Nemčiji uspelo, da se je dvignila iz prahu, v katerega jo je hotela vreči Anglija, in ko je spet postala velika in močna, je bilo treba začeti novo vojno proti Nemčiji z izgovorom, da bo storjena velika usluga vsemu človeštvu in da Anglija želi edino konec Hitlerjevega režima, ne pa države, ki jo on vodi. Toda isto bi se zgodilo, če bi bil namesto Hitlerja na oblasti kdorkoli drug. Angleži mislijo, da žive še vedno v času, ko je njihova mornarica bila tako močna, da je ustrahovala svoje nasprotnike. Toda Anglija ni več otok.

Ko je Napoleon okrepil drugo francosko cesarstvo, je želel mir in še posebno mir z Anglijo. »Nikdar nisem vodil vojne iz osvajalnih nagibov,« je pisal v izgnanstvu na Sv. Heleni. »Sprejel sem samo tiste vojne, ki jih je angleško ministrstvo napovedovalo proti francoski revoluciji. Vedno sem priznaval Angliji premoč na morju, toda želel sem, da se vsak francoski parnik na morju spoštuje prav tako, kakor se je spoštoval vsak angleški kopni prevoz v državah, ki so bile pod našo oblastjo. Vse, kar sem osvojil, sem s prizadetimi hotel urediti sporazumno, kar bi se zgodilo tistega dne, ko bi bil sklenjen splošni mir.«

Napoleon je napovedal vojno Veliki Britaniji kot sovražnici Francije v Atlantskem oceanu in še posebno na Sredozemskem morju. »To je glavni in stalni cilj moje politike,« je pisal svojemu bratu Joseu. Če ne bi Napoleon napovedal Veliki Britaniji vojne, bi mu jo London gotovo vsilil. Celo ko je bil Napoleon sit zmag, se je moral s francoskim narodom še nadalje boriti, ker je tako hotel njun največji sovražnik. Medtem ko se je Velika Britanija predstavljala kot žrtev in kot pokroviteljica podjarmljenih in miru željnih narodov, je bil v resnici prava žrtev Napoleon. On se je dvignil proti angleškemu podjarmljenju evropskih narodov in proti britanskemu terorju v Evropi. Pri pregledu raznih dokumentov in pisem v arhivih zunanjega ministrstva se je ugotovilo, da je bila Napoleonova obrambna vojna kot taka začeta in da je ostala obrambna vse do svojega konca leta 1815. Vojno je vodil Napoleon z namenom, da bi Francija angleškemu narodu vsilila nov zakon, pa katerem bi imeli vsi narodi enako pravico plovbe in trgovine na svetovnih morjih.

Poudariti je treba, da je bil Napoleon ne samo velik vojskovodja, ampak tudi velik državnik. Angležem ni uspelo, da bi ga premagali na bojnem polju ali za diplomatsko mizo. Državnik Napoleon je leta 1806. zamislil in uresničil kontinentalno blokado Anglije in jo razglasil z berlinskim in milanskim dekretom. V blokadi Anglije je videl »najmočnejši vojni stroj, ki ga je kdajkoli imela kaka suhozemna sila, da bi premagala pomorsko silo.« Upal je, da bo Anglijo prisilil k miru, potem ko jo bo z gladom in pomanjkanjem izčrpal. Napoleonova kontinentalna blokada je bila velikanska zamisel, ki je bila dotlej tako rekoč nepoznana. Zapora vsega evropskega kontinenta od Hamburga do Taranta je popolnoma preprečevala angleški uvoz v Evropo in izvoz iz nje. To je bil najstrašnejši načrt, ki si ga je mogel zamisliti Napoleon, da bi sovražnika uničil. Bil je upravičen in zaslužen odgovor na pomorsko blokado, ki jo je Anglija izvajala proti Franciji. Danes je, kakor nekdaj Napoleon, Hitler uveljavil proti Albionu svojo kontrablokado. S kontrolo nad vsem evropskim kontinentom in s pomorsko vojno hoče preprečiti dovoz živil in sirovin v Anglijo.

Napoleon je imel pri izvajanju blokade mnoge skrbi s svojim bratom Louisom, ki ga je postavil za holandskega kralja. V želji, da ne bi uničil trgovine v deželi, kjer je vladal, je Louis dovoljeval razne omejitve v izvajanju blokade proti Angliji, tako da je Napoleona mnogokrat popadel pravi bes. Treba je vedeti, da je imel Napoleon s holandsko kraljevino eno najvažnejših strateških točk za izvajanje kontinentalne blokade in je bilo treba zato za vsako ceno preprečiti uvoz angleškega blaga v Holandijo in preko nje v druge evropske države. Nevtralci so bili prisiljeni, da so prenašali posledice kontinentalne blokade, proti kateri so se zastonj pritoževali. Holandski kralj Louis pa še naprej ni poslušal opominov svojega brata in je velikodušno zapiral oči pred tem, kar se je dogajalo na obalah njegove kraljevine. Zaradi tega mu je Napoleon vzel kraljevsko čast in je Holandijo pripojil Franciji.

Poleg Holandije tudi Rusija ni spoštovala blokade, za kar se je bila obvezala. Zaradi tega ji je Napoleon napovedal vojno, ki je bila začetek njegovega padca. Takoj ko je Napoleon proglasil blokado, je vlada Zedinjenih držav prepovedala ameriškim ladjam pluti med Anglijo in Francijo in sploh v Evropo. Lastniki ameriških parnikov, ki jih je ta naredba zelo prizadela, so naročili kapetanom svojih ladij, da se sploh ne vračajo v Zedinjene države, ampak naj dalje vrše plovbo med francoskimi in angleškimi ter nevtralnimi lukami. Ker je bila kontrola težka, so ameriški parniki poslužujoč se svojega nevtralnega položaja često mogli uvoziti blago, ki so ga natovorili v angleških lukah, v Rusijo, Dansko, Holandijo in celo v Francijo. Eno glavnih oporišč te tihotapske trgovine je bil otok Helgoland, ki je tedaj pripadal Veliki Britaniji. Tam so bila cela skladišča, v katerih so shranjevali kavo, tobak in druge stvari.

Primer Helgolanda je dal pobudo za tihotapstvo tudi v francoskih lukah. V začetku je Napoleon ukazal, da se mora vse zaplenjeno tihotapsko blago sežgati ali uničiti, toda pozneje zaradi velikega pomanjkanja tihotapskega blaga v mnogih primerih niso uničili. Istočasno je bilo dano tudi dovoljenje za uvoz gotove vrste blaga. Luka v Le Havreju je bila določena za prihod parnikov, ki so imeli dovoljenje za uvoz blaga. Nek brodolastnik je dobil dovoljenje, da uvozi 100 vreč kave. Ker dimenzije niso bile določene, je izmeril širino mestnih vrat, skozi katere je bilo treba spraviti vreče s kavo in dal napraviti 100 vreč ogromne velikosti. Komaj so mogli te velikanske vreče spraviti skozi mestna vrata. Štirje konji so bili potrebni, da so potegnili tako velikansko vrečo kave skozi vrata.

Kljub vsem omejitvam in tihotapstvu je imela blokada tak učinek, da je bila leta 1813. Anglija pred padcem. Samo še leto dni takega režima bi zadostovalo, da bi bila dokončno premagana. Toda tudi Francija je bila izčrpana in se je istega leta vdala. 100 let po Napoleonovi kontinentalni blokadi so pregledovali francoski arhiv in ugotovili, da je Napoleon s svojo blokado prizadejal Angliji velikansko škodo.

Med blokado je Napoleon večkrat hotel izkrcati svoje čete v Angliji. Zamisel se je rodila istočasno kakor zamisel blokade proti Angliji in nedvomno bi Napoleon dosegel odločilno zmago in s tem končal dolgotrajni spor med Francijo in Anglijo, če bi mu uspelo priti na angleški tla. Za uresničitev svojega načrta je Napoleon leta 1805. ustanovil slovito bulonjsko mornarico in zbral 150.000 mož broječo vojsko, ki jo je hotel izkrcati na Britanskih otokih in jih zavojevati. Pozneje je Napoleon na Sveti Heleni vprašal, kaj se je tedaj o tem govorilo v Parizu. Odgovorili so mu, da so se njegovemu načrtu vsi smejali in vzporejali to Napoleonovo mornarico z orehovimi lupinami, ki bi plavale v umivalniku. Napoleon je na to pripomnil: »Dobro, ako so se v Parizu smejali, sem prepričan, da se v Londonu niso. Pravočasno so opazili nevarnost, ki jim preti in s svojo koalicijo so me prehiteli prav v času, ko sem vzdignil roko, da jih udarim. Vsi so mislili, da je ta moja pretnja bila prazna. Jaz pa sem medtem tajno delal na njej. Razposlal sem naše ladje po vseh morjih, da bi Angleži morali s svojo mornarico preganjati naše parnike. Toda ti so imeli nalogo, da se takoj vrnejo in zberejo na naših obalah. Čakali so samo na moj migljaj, da krenejo 150 tisoč mož se je vsak dan vežbalo v izkrcavanju in vkrcavanju. Francija je z veseljem gledala to ekspedicijo in velik del Angležev nas je že pričakoval. Če bi nam izkrcanje uspelo, bi se lahko z Angleži odločilno udarili na suhem. In ta bitka bi nam odprla vrata Londona, vse drugo pa bi bila moja skrb.«

Pri neki drugi priliki je Napoleon o svoji nameravani ekspediciji takole govoril: »S pomočjo kombiniranih operacij iz Toulona, Cadixa, Ferrola in Bresta sem hotel v luki na Martiniqueu zbrati 40 do 50 ladij. Na ta način bi v 15 dneh postal gospodar na morju, imel bi 150 tisoč mož, 10 tisoč konj, pripravljenih za pohod, in mornarico 3 do 4 tisoč ladij. Kakor hitro bi dobil obvestilo o pokretu moje eskadre, bi se izkrcal v Angliji in zavzel London in Trinidad. Malo je manjkalo, da ta načrt ni uspel. Če bi se admiral Villenex, namesto da je šel v Ferrol, priključil španski eskadri in krenil v Brest, kjer bi se prikjučil admiralu Gantomu, bi se moja armada izkrcala in Anglija bi bila za vedno premagana.«

V resnici dotlej Veliki Britaniji še nikdar ni pretila večja nevarnost. Angleži so mislili, da je hotel Napoleon čez La Manche samo s pomočjo mornarice, kar bi bila velika neumnost. Niti sanjalo se jim ni o Napoleonovem načrtu, ki je hotel saj za kratek čas doseči premoč na morju. Ko je bila akcija Napoleonove eskadre ustavljena in ko je London uvidel nevarnost, v kateri se je nahajal, je bil narod ves preplašen in vsi so tedaj priznali, da Anglija ni bila še nikoli bliže svojemu propadu.

Resnično so Napoleonov načrt, ki bi popolnoma lahko uspel, vsi izkušeni pomorščaki smatrali za veličastnega. Uresničenje svojega načrta je Napoleon poveril slovitemu admiralu Latouche-Trevilleu, ki je bil pripravljen, da ga izvrši. Toda admiral je nenadoma umrl, bil je edini, ki ga je Francija lahko postavila proti Nelsonu. Njegov naslednik admiral Villeney ni bil nalogi dorasel. Leta 1805. je Napoleon opustil načrt direktnega napada na Anglijo samo zaradi tega, ker je britanski diplomaciji uspelo, da je prepričala tedaj že poraženo Avstrijo, da se naj ponovno oboroži. S tem je ustvarila koalicijo, ki je Napoleona primorala, da se je angažiral proti njej in oddaljil od Bresta.

Po bliskovitih zmagah, ki so se končale z Austerlitzom, in po triumfalnem vkorakanju v München, Dunaj in Berlin oktobra 1806., ko se je že rešil evropske nevarnosti, bi se Napoleon moral vrniti in uresničiti svoj načrt. Njegova napaka je bila, da ga je odlagal iz leta v leto, dokler niso prišli porazi v Rusiji in Nemčiji. Zadnja štiri leta pa se je moral itak posvetiti samo obrambi pred kontinentalnimi sovražniki.

Že v Napoleonovem času, ko se je do nje moglo priti samo po morju, je bila Anglija v nevarnosti, da jo zavzamejo. Vsekako ne bo mogla uiti svoji usodi danes, ko se za ta namen lahko uporabijo mnogoštevilna letalska sredstva.

Največji tank sedanje vojne

Publicist Schwarz van Berk poroča, kakor javljajo iz Berlina, da so sovjeti v bitki za Lvov operirali s tankom, ki tehta nič manj nego 120 ton. Imel je posadko devetih do 12 mož, tri topove kalibra 10.5 cm in štiri strojnice, ki so bile razvrščene v dveh nadstropjih. Brzina tega nestvora pa je znašala samo 10 do 15 km na uro ter se je mogel gibati le po cestah.

Tank, velik kakor moderna lokomotiva, je padel Nemcem v roke, ko je nekoliko dni vozaril po okolici Lvova, in sicer so si ga nazadnje osvojili skoraj brez boja, ker mu je bilo zmanjkalo streliva in pogonske snovi.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Italijanski tečaj

LXIII.

Kakšno vreme je? Che tèmpo fa?

Che tèmpo abbiamo òggi? Come è il tèmpo?

Lepo vreme. Fa bèllo. Fa bèl tèmpo. Fa un tèmpo buòno. Il tèmpo è bellissimo, splèndido, magnifico. Avremo bèl tèmpo, una bèlla giornata.

Grdo vreme. Fa brutto (tèmpo). Fa cattivo tèmpo. Fa un tèmpo cattivo. È tempaccio. Il tèmpo è pèssimo, orrèndo.

Jasno je. Il cièlo è chiaro. C'è il sole. Fa sole. È sereno. Non c'è una nùvola. Il tèmpo è secco.

Oblačno je. Il cièlo è copèrto, nuvolato. Fa un tèmpo piovoso. Vuòl piòvere. Il tèmpo è ùmido. È nébbia. Fa nébbia. C'è una folta nébbia, è affatto buio.

Vroče je. Fa caldo. Fa un gran caldo. Si còce (cuòce). Si suda. Si muòre dal caldo. Sòno in un mar di sudore.

Soparno je. Il tèmpo è pesante, afoso. È un'afa tremènda.

Hladno je. È un fresco delizioso. La temperatura è dolce. Comincia a far fresco.

Mraz je. Il tèmpo si butta al freddo. Fa freddo. Fa un gran freddo. Fa un freddo da cane, da lupi. Gèla. I vetri sòno ghiacciati tutti. Abbiamo il disgèllo. Stamani è meno freddo. Dimòia. C'è un pantano orribile.

Vocàboli.

Splèndido sijajen, magnìfico prekrasen, brutto grd, cattivo hud, slab, il tempaccio grdo vreme, orrèndo = orribile grozen, chiaro jasen, sereno veder, secco suh, copèrto pokrit, nuvolato oblačen, piovoso deževen, ùmido vlažen, la nébbia megla, folto gost, affatto povsem, docela, buio temno, còcere kuhati, peči, sudare znojiti se, il mare morje, il sudore znoj, pesante težek, afoso soparen, l'afa soparica, tremèndo strašen, delizioso slasten, nasladen, buttare vreči, ghiacciare zamrzniti, il disgèllo (dizželo) tajanje, stamani=stamatina danes zjutraj, davi, dimoiare tajati se, topiti se, il pantano brozga.

Passati remoti s podvojenim soglasnikom.

Cadere pasti — caddi, cadesti — sono caduto. Tenere držati — tenni, tenesti — ho tenuto. Venire priti — venni, venisti — sono venuto. Volere hoteti — vòlli, volesti — ho voluto. Piòvere deževati — piòvve — è (ha) piovuto. Bévere piti — bevvi in bevetti, bevesti — ho bevuto. Tacere molčati — tacqui, tacesti — ho taciuto. Piacere ugajati — piacqui, piacesti — sono piaciuto. Giacere ležati — giacqui, giacesti — sono giaciuto. Nàscere roditi se — naqui, nacesti — sono nato. Nuòcere škoditi — nocqui, nocesti — ho nociuto. Créscere rasti — crebbi, crescesti — ho (sono) cresciuto. Conóscere poznati — conobbi (spoznal sem), conoscesti — ho conosciuto.

Dialoghi.

Arturo, devo cantare «Perché ti vòglio bène?» — No, amòr mio, se mi vuòi bène, non cantare.

Dite un pò'! Di quel vòstro cugino baritono che còs'e? — Fa il Barbière a Sièna. — Meno male! Per il teatro in verità non èra nato.

Pripombe. Devo cantare alì naj zapojem, volere bene = amare ljubiti, Perché ti vòglio bène je naslov pesmi, che còs'è di lui kaj je iz njega postalo, fa ima dva pomena: »je« ali »poje«, il Barbière mišljen je Il barbière di Siviglia, meno male prav je, la verità resnica.

Prevod zadnje vaje. Mio cugino stette per quìndici giorni infermo a lètto; uscèndo dal teatro cadde e si ruppe una gamba. A che ora videste passare gli sciatori ièri? Li videmmo alle due e mezzo in compagnia di alcune signore. Detti di tèsta nell'armàdio.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Kdor išče službe, plača za vsako besedo L. —.30, takse L. —.60, za dajanje naslova ali za šifro L. 1.—. Najmanjši znesek je L. 7.—. Za ženitve in dopisovanja se računa vsaka beseda po L. 1.—, taksa L. —.60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 20.—. Za vse druge oglase pa stane vsaka beseda L. —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 10.—.

Službo dobi

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Pisarniško moč
veščo nemščine in italijanščine v govoru in pisavi, korespondence, knjigovodstva in strojepisja, po možnosti stenografije, sprejme gozdno veleposestvo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pisarniška moč«. 12802-1

Hlapec
priden, pošten, dobi takoj službo. Gostilna Vegova 10. 12808-1

Čevljarsko štoparico
sprejmem takoj. Trgovina Marchotti, Sv. Petra c. 30. 12814-1

Ogljarja
dobrega z enim pomočnikom za bližnjo Dolenjsko sprejmem takoj. Zajc Lojze, Ljubljana, Gledališka 7. 12817-1

Cementiste
dobro izvežbane z dalješo prakso, sposobne za samostojno delo, sprejme »Alpeko«, Ljubljana. 12818-1

Prodam

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Pisalna miza
železna napisna tabla, klopi, španska stena, naprodaj. Aleksandrova 7/II., levo. 12799-6

Motorni plašč
27 x 4, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12803-6

Kupim

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Posode za med
dobro ohranjene, kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čiste«. 12813-7

Avto, moto

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Mali tovorno auto
z novimi gumami, predelan na pogon z ogljem in

motorno kolo
z ali brez prikolice tudi predelan na pogon z ogljem. Obe vozili skoro za vsako ceno naprodaj! 12824-10

Kolesa

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Novo damsko
in moško kolo poceni naprodaj. Frančiškanska 10, dvorišče, levo. 12806-11

2 triciklja
z novimi gumami zelo poceni naprodaj! Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 12823-11

Vajenci (ke)

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Vajenca
za slikarsko in pleskarsko obrt sprejme takoj Marn Josip, Wolfova ul. 12. 12826-44

Dragocenosti

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica
8-34

Izgubljeno

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Nalivno pero
rdeče barve, z vgraviranim imenom, izgubljeno na cesti v Rožno dolino, vrniti proti nagradi v Levčevi 11, Dolenc. 12816-28

Glasbila

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Prodam violino
in klavirsko harmoniko tipa Hohner Tango V, 120 basov, v odličnem stanju. — Ogledati predpoldne. Ferry Schmeisser, Tyrševa 1b-III, pri Oset. 12825-26

Kapital

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Družbo z o. z.
popolnoma prosto vsakih obveznosti, prodamo. — RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka ulica 12. 12821-16

Vojno škodo
kakor tudi Investicijsko posojilo, ki je pri banki položeno, kupimo. RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka ulica 12. 12820-16

Delnice
Trboveljske premogokopne družbe kupimo proti takojšnji gotovini. — RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka ulica 12. 12819-16

Posest

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Prodam žago
na vodni pogon z velikim skladiščem ob Krki na Dolenjskem. Odlične prometne zveze. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izredna prilika«. 12801-20

Stanovanje odda

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami oddam s 1. avgustom ali takoj. Vprašati Ljubljana VII., Beljaška 20, od 17. do 18. ure. 12798-21

Stanovanja išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Stanovanje
1—3 sob s kuhinjo, po možnosti opremljeno, išče mirna stranka (2 osebi). — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »K«. 12785-21a

Sobo odda

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Prijazno sobico
oddam solidni osebi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12827-23

Sobe išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Opremljeni sobi
za 2 in za 1 osebo v mestu ali na periferiji iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čisto«. 12809-23a

Dve sobi
z uporabo kuhinje ali 1 sobo in kabinet z uporabo kuhinje, opremljeno, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam do L 500«. 12815-23a

Informacije

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Interprete giurato
della lingua italiana, zapriseženi tolmač za italijanski jezik dr. Mikuletič Fortunat. Kralja Petra trg 9 — tel. 34-32. 36-31

VSAKOVRSTNO ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE-SAFIRJE-RUBINE
BISERE I.T.D. STARINSKI NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDKA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

PREMOG
DRVA — nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ŠT. 23

Graščinsko gozdno posestvo
v Ljubljanski pokrajini, večjega obsega, v dobrem stanju
KUPIMO
Obrnite se na RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka ul. 12

Inseratni in naročninski oddelek „JUTRA“ sta se preselila iz Šelenburgove ulice v Knafljevo ulico štev. 5 - Narodna tiskarna, pritličje, desno

Telef. številke oglasnega oddelka: 31-25, 31-26
Telef. številke uprave: 31-22, 31-23

Cercansi ingegneri, uffici tecnici introdotti, come corrispondenti da sviluppare lavoro in pompe - impianti - acquedotti - trivellazioni - tubazioni. — Scrivere con referenze dettagliate alla

Iščejo se inženerji in korespondenti za tehnično instalacijsko pisarno: postavljanje sesalk in črpalk - vodovodnih naprav, vrtanj in polaganje cevi. — Ponudbe s podrobnimi dokazili na

S. A. AUDOLI & BERTOLA — Corso R. Parco 29 — TORINO

Produttore limoni - patate - fagiolini - frutta - sarebbe disposto trattare direttamente con compratori provincia Lubiana.

Pridelovalec limon - krompirja - fižolčka - sadja, bi bil pripravljen stopiti v stik naravnost s kupci v Ljubljanski pokrajini.

CLAUDIO ARMELLINI — MESSINA, Via Fossate 23.

Oskrba ameriške posadke na Islandu

New York, 16. julija. s. Listi na prvih mestih objavljajo izjavo mornariškega ministra Knoxa, da ni nikakega sporazuma o sodelovanju ameriškega in angleškega vojnega brodovja na Atlantskem ocenu. Ameriške ladje, je izjavil Knox, so se v svojem delovanju omejile na patrolno vožnjo po Atlantskih vodah, kakor jih je določil in omejil predsednik Roosevelt ter niso v nikakem stiku z angleškimi ladjami. Ameriške ladje bodo spremljale tovorne parnike, ki bodo prevažali potrebščine za ameriški ekspedicijski zbor na Islandu. Oskrbovanje tega ekspedicijskega zbora, ki šteje, kakor sodijo tukajšnji listi, okrog 40.000 ljudi, ni ravno lahka stvar. Potrebno bo veliko število tovornih ladij, ki jih v ostalem v Zedinjenih državah močno primanjkuje.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.